

Razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu s obzirom na dob i staž

Šaflin, Mihaela

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:665481>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja – Odsjek za predškolski odgoj

Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Zadar, 2024.

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja – Odsjek za predškolski odgoj

Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

**Razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu
s obzirom na dob i staž**

Diplomski rad

Student/ica:

Mihaela Šaflin

Mentor/ica:

Izv. prof. dr. sc. Jelena Alić

Zadar, 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Mihaela Šaflin**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu s obzirom na dob i staž** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 17. listopada 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. SUVREMENA PERSPEKTIVA KURIKULUMA	2
2.1. Integrirani kurikulum	3
2.2. Integrirano učenje	6
2.2.1. Važnost ustanove u integriranom učenju	9
3. POKRET U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	15
3.1. Biotička motorička znanja	16
3.2. Dobrobiti pokreta	19
4. INTEGRIRANO UČENJE I POKRET	23
5. ULOGA ODGOJITELJA U KINEZIOLOŠKIM AKTIVNOSTIMA	26
6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	29
6.1. Cilj, problem i hipoteza istraživanja	29
6.1.1. Cilj istraživanja	29
6.1.2. Problem istraživanja	29
6.1.3. Hipoteze istraživanja	29
6.2. Mjerni instrument	30
6.3. Uzorak ispitanika	32
6.4. Način provođenja istraživanja	36
6.5. Nacrt istraživanja	36
7. REZULTATI I RASPRAVA	37
8. ZAKLJUČAK	47
LITERATURA	48

PRILOZI	53
UPITNIK	54
ŽIVOTOPIS	59

SAŽETAK

Razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu s obzirom na dob i staž

Integrirani kurikulum u vrtićima pristup je planiranju i provođenju programa koji povezuje različite predmete i područja učenja u jednu cjelinu. Umjesto da se djeca uče o znanosti, matematici, čitanju i pisanju u izoliranim odjeljcima, integrirani kurikulum ih potiče da istražuju ove teme kroz interaktivne i praktične aktivnosti koje su povezane s njihovim interesima i iskustvima. Integrirani kurikulum i odgoj u pokretu su dva koncepta koji se nadopunjuju i pomažu u stvaranju bogatog i stimulativnog okruženja za učenje djece u vrtiću. Odgoj u pokretu naglašava važnost tjelesne aktivnosti i kretanja u učenju djece. Djeca uče kroz igru i istraživanje, a kretanje im pomaže da se koncentriraju, zapamte informacije i razviju motoričke vještine. Integrirani kurikulum u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju dijeli se na pet dijelova, a to su: kreativno-stvaralački, glazbeni, jezično-komunikacijski, istraživačko-spoznajni te kineziološki. Kako bi integrirano učenje bilo na što višoj razini te utjecalo na djetetov cjeloviti razvoj, odgojitelj mora biti profesionalan i stručan u svom odgojno-obrazovnom radu. Njegova zadaća je omogućiti i ponuditi djetetu kvalitetne aktivnosti kojima će zadovoljiti sve njegove potrebe. Integrirano učenje uz pokret sve je veća svakodnevica današnjeg odgojno-obrazovnog rada. Dakako, još uvijek postoje različiti stavovi odgojitelja o istom. Dakle, osim teorijskog dijela ovog diplomskog rada, cilj istraživanja je utvrditi postoje li razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu s obzirom na dob ispitanika i radni staž. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 120 odgojitelja koji rade u dječjim vrtićima na području Republike Hrvatske. Istraživanje je provedeno pomoću online anketnog upitnika te su ispitanici na Likertovoj skali procjene od 5 stupnjeva trebali označiti u kojoj mjeri se slažu ili ne slažu s navedenom tvrdnjom. Dobivenim rezultatima pokazalo se kako se stavovi odgojitelja o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostale aktivnosti odgojno-obrazovnog rada statistički značajno ne razlikuju s obzirom na njihovu dob i radni staž.

Ključne riječi: integrirano učenje, pokret, dijete, odgojitelj

SUMMARY

Differences in attitudes kindergarten educators about the integrated curriculum with regard to age and seniority

An integrated curriculum in kindergartens is an approach to planning and implementing a program that connects different subjects and learning areas into one whole. Instead of teaching children about science, math, reading and writing in isolated sections, an integrated curriculum encourages them to explore these topics through interactive and hands-on activities that are related to their interests and experiences. Integrated curriculum and education in movement are two concepts that complement each other and help create a rich and stimulating learning environment for children in kindergarten. Education in movement emphasizes the importance of physical activity and movement in children's learning. Children learn through play and exploration, and movement helps them concentrate, remember information and develop motor skills. The integrated curriculum in early and preschool education is divided into five parts, namely: creative-creative, musical, language-communicative, research-cognitive and kinesiology. In order for integrated learning to be at the highest possible level and to influence the child's overall development, the educator must be professional and expert in their educational work. His task is to enable and offer the child quality activities that will satisfy all his needs. Integrated learning with movement is an increasingly common part of today's educational work. Of course, there are still different views of educators about the same. Therefore, in addition to analyzing the theoretical aspect of this master's thesis, the aim of the research is to determine whether there are differences in the attitudes of educators about the integrated curriculum with regard to the age of the respondents and work experience. A total of 120 educators who work in kindergartens in the Republic of Croatia participated in the research. The research was conducted using an online questionnaire and respondents were asked to mark the extent to which they agree or disagree with the stated statement on a 5-point Likert scale. The obtained results showed that the kindergarten educators views on the integration of kinesiology activities into other activities of educational work do not statistically significantly differ with regard to their age and work experience.

Keywords: integrated learning, movement, child, educator

1. UVOD

Pitanje tjelesnog vježbanja u današnje vrijeme postaje sve važnije. Razlog tome je činjenica da suvremeni čovjek jako puno vremena provodi sjedeći, odnosno da je pasivan. Takav životni stil uvelike je utjecao na sve razine zdravlja ljudi (psihičko, tjelesno i mentalno zdravlje).

Sjedećem načinu života kao i nezdravim prehrabnim navikama izložena su i djeca. Posljedično danas se među goruće zdravstvene probleme ubraja pretilost djece, a koja je posljedica neaktivnosti. Osim pretilosti, neaktivno provođenje vremena ima i brojne druge negativne posljedice.

Pitanje tjelesne aktivnosti već u najranijem djetinjstvu vrlo je važno pitanje. Razlog tome je što djeca danas puno vremena provode pasivno, a to posljedično dovodi do brojnih zdravstvenih problema. Iz navedenog razloga na svim razinama društva nastoji se poticati tjelesno vježbanje djece. Da bi djeca zavoljela tjelesno vježbanje, bitno je preventivno djelovati već u predškolskoj dobi.

Tjelesna aktivnost ima iznimno pozitivne učinke na tjelesno, psihičko i mentalno zdravlje djeteta. No, osim što ima pozitivne učinke na dijete, ona je preduvjet za osiguravanje zdravlja u odrasloj dobi. Iz navedenog razloga bitno je kod djeteta razviti ljubav prema tjelesnom vježbanju. Da bi se to osiguralo, djeca u svim socijalnim zajednicama (obitelj, vrtić, lokalna zajednica) trebaju imati pozitivne primjere. To znači da djeca najbolje uče kako provoditi vrijeme od odraslih. Ukoliko je njihovo okruženje pasivno, teško je očekivati da će dijete razviti pozitivan stav prema tjelesnom vježbanju.

No, za dobrobit djeteta, ali i cijelog društva je da se dijete potiče na tjelesno vježbanje te da dijete tjelesnom vježbanju pristupi s veseljem, odnosno da tjelesno vježbanje ne doživljava kao nešto što se mora i nešto što je teško. Jedan od načina na koji se može dijete poticati na aktivno provođenje vremena je kroz integrirani kurikulum u dječjim vrtićima. U implementaciji integriranog kurikuluma ključnu ulogu imaju odgojitelji te drugi djelatnici u dječjim vrtićima koji direktno ili indirektno utječu na njegovo provođenje.

2. SUVREMENA PERSPEKTIVA KURIKULUMA

Kurikulum je termin izveden od latinske riječi curriculum. Njime se misli na nastavni plan koji je usredotočen na sva područja i sudionike u odgojno-obrazovnom procesu. U njemu je učenje usmjereno prema polazniku odgojno-obrazovnog procesa. Da bi se takvo učenje uspješno realiziralo u praksi, kurikulum mora biti usklađen s unaprijed zadanim metodologijskim kriterijima (Šuško i Vrsalović Nardelli, 2021).

Slunjski (2001) navodi da je kurikulum skup teorija namijenjen provjeri u odgojno-obrazovnom radu dječjeg vrtića kao i nadogradnji i prilagođavanju konkretnim odgojno-obrazovnim potrebama pojedinog dječjeg vrtića. Suvremeni kurikulum ne stavlja naglasak na sadržaj, već na pristup sadržaju. To znači da je dijete u fokusu odgojno-obrazovnog rada te da se sadržaju kurikuluma pristupa sukladno potrebama samog djeteta. Dijete u današnjim dječjim vrtićima nije pasivan konzument sadržaja kurikuluma, već aktivno predmetni sadržaj prilagođava vlastitim potrebama i interesima. Vujičić i Petrić (2021) ističu da se sadržaj suvremenog kurikuluma treba razmatrati na individualnoj razini što znači da on treba biti napisan na način da daje prostor svakom djetetu za individualni razvoj i individualno ostvarenje.

Odgaj i obrazovanje u dječjim vrtićima treba se usmjeriti na uvažavanje različitih mogućnosti djece kao i na njihove različite interese i pristupe pojedinim odgojno-obrazovnim sadržajima (Slunjski, 2001). Blažević (2015) smatra da se suvremeni kurikulum treba prilagoditi potrebama današnjeg društva i sukladno tome da treba postaviti vrijednosti na kojima će se temeljiti odgojno-obrazovna praksa, a koje omogućuju pojedinačni razvoj svakog djeteta.

Pristup razvoju djeteta u suvremenom kurikulumu temelji se na osiguravanju poticajnog i djetetu primjerenog okruženja (Budisavljević, 2015). Naglasak se u suvremenom kurikulumu stavlja na individualizaciju, aktivno učenje, socijalni i emocionalni razvoj, razvoj ključnih kompetencija i inkluziju. Suvremeni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje pruža djeci bogato i stimulativno okruženje u kojem mogu učiti i razvijati se. Implementacija suvremenih kurikuluma u dječje vrtiće može biti izazovna, ali je neophodna za osiguravanje kvalitetnog obrazovanja za svu djecu (Petrović-Sočo, 2009).

Na području Republike Hrvatske je propisan službeni dokument namijenjen ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Nazvan je Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NN, 05/15). Temelji se na načelima otvorenosti, raznolikosti i slobode kao i na ranije propisanim dokumentima te na primjerima dobre prakse. Ovaj je dokument smjernica za donošenje kurikuluma na razini dječjih vrtića i za provođenje kvalitetne odgojno-obrazovne prakse u dječjim vrtićima.

2.1. Integrirani kurikulum

Integrativnost je jedno od nekoliko obilježja koja su sastavni dio suvremenog kurikuluma. Dakako, smatra se kako je upravo ovo obilježje jedno od najvažnijih. Danas je mnogo zagovornika integriranog kurikuluma, dok s druge strane nalaze se njegovi protivnici koji ga kritiziraju. Zagovornici smatraju kako će dijete uspješnije i svrhovitije učiti ako se više različitih područja objedini i poveže s istom temom koja će biti u djetetovoj interesnoj zoni. Upravo na ovaj način dijete će stvoriti trajno i kvalitetnije znanje koje će se kasnije moći primjenjivati u praksi. Suprotno tome, protivnici integriranog kurikuluma smatraju kako tijekom integriranog učenja može doći do gubitka osnovnih i važnih informacija za dijete te da je bolje fokusirati se na određena područja (Slunjski, 2001). Upoznavanje i opskrbljivanje djece temama koja su dio njihova iskustva i znanja te koja im pružaju interpretiranje i istraživanje u aktivnostima učenja, temeljna je svrha integracije (Petrovič-Sočo, 2009).

Prema Vujičiću i Petriću (2011), integrirani kurikulum je koncept dizajna kurikuluma koji se fokusira na povezivanje različitih sadržaja i područja učenja u jedinstvenu cjelinu. Cilj integriranog kurikuluma je potaknuti dublje razumijevanje kod djece i olakšati im primjenu znanja u svakodnevnim situacijama. Ključne karakteristike integriranog kurikuluma su:

- Teme: integrirani kurikulum se organizira oko tema koje su relevantne za djecu i povezuju različita područja učenja.
- Aktivno učenje: djeca su aktivno uključena u proces učenja kroz istraživanje, rješavanje problema i projekte.

- Povezanost s realnim svijetom: sadržaj kurikuluma je povezan s realnim svijetom i iskustvima djece.
- Cjelovito promatranje djece: integrirani kurikulum uzima u obzir sve aspekte djetetovog razvoja.

Integrirani kurikulum u ranoj i predškolskoj dobi odnosi se na obrazovni pristup koji kombinira više predmetnih područja ili disciplina u kohezivne i međusobno povezane odgojno-obrazovne jedinice. Ovaj je pristup koristan za djecu iz nekoliko razloga (Applebee, Adler i Flihan, 2007):

- Holistički razvoj: djeca u ranim godinama učenja imaju prirodnu znatiželju i želju za istraživanjem različitih aspekata svijeta. Integrirani kurikulum potiče cjelovit razvoj dopuštajući im da uspostave veze između različitih predmeta, potičući dublje razumijevanje načina na koji je znanje međusobno povezano.
- Kontekst stvarnog svijeta: integrirani kurikulum često predstavlja učenje u kontekstu stvarnog svijeta, čineći ga relevantnijim i smislenijim za djecu. To im pomaže da vide praktične primjene onoga što uče i razumiju kako su različiti predmeti povezani s njihovim svakodnevnim životom.
- Kritičko razmišljanje: integrirani kurikulum promiče vještine kritičkog razmišljanja jer su djeca izazvana da analiziraju, sintetiziraju i primjenjuju znanje u različitim predmetima. Ona uče rješavati probleme oslanjajući se na niz vještina i informacija, umjesto da subjekte promatraju izolirano.
- Kreativnost i angažman: integrirani kurikulum potiče kreativnost jer djeca imaju priliku istraživati teme iz više kutova. Ovakav pristup uključuje njihovu maštu i potiče ih na pronalaženje jedinstvenih rješenja problema.
- Smanjena fragmentacija: tradicionalni pristup odgoju i obrazovanju može dovesti do selektivnog učenja u kojem djeca teško mogu vidjeti veze između različitih tema. Integrirani kurikulum pomaže ovo prevladati pokazujući kako su predmeti međusobno povezani što dovodi do koherentnijeg i integriranijeg razumijevanja.
- Detaljno istraživanje: integrirani kurikulum omogućuje dubinsko istraživanje tema budući da djeca imaju priliku dublje proniknuti u predmet iz različitih perspektiva. Ova dubina razumijevanja može dovesti do kvalitetnijeg razumijevanja koncepata.

- Društveno i emocionalno učenje: integrirani kurikulum često uključuje suradničke projekte i rasprave, promičući društvene interakcije i timski rad. To može poboljšati socijalno i emocionalno učenje djece poticanjem komunikacije, empatije i suradnje.
- Fleksibilnost: integrirani kurikulum pruža fleksibilnost u metodama podučavanja. Odgojitelji mogu prilagoditi iskustvo učenja potrebama i interesima djece, čineći učenje zanimljivijim i učinkovitijim.
- Priprema za buduće učenje: sposobnost uspostavljanja veza između različitih disciplina je vrijedna vještina koja će dobro služiti djeci dok napreduju u svom obrazovanju. Integrirani kurikulum postavlja temelje za sveobuhvatniji i prilagodljiviji pristup učenju tijekom obrazovanja djece.

Integrirani kurikulum omogućuje djeci da nastave s učenjem na holistički način, bez ograničenja često nametnutih granicama predmeta. U vrtićkim programima usredotočuje se na međusobnu povezanost svih kurikularnih područja u pomaganju djeci da steknu osnovne alate za učenje. Kurikulum, također, uključuje procese istraživanja i tehnologiju. Naglašava važnost održavanja partnerstva s obiteljima, poznavanje djece i načina na koji uče.

Integrirani procesi poučavanja i učenja omogućuju djeci stjecanje i korištenje osnovnih vještina u svim sadržajnim područjima te razvijanje pozitivnih stavova za kontinuirano uspješno učenje tijekom ranog djetinjstva. Integracija se gradi na odnosima koji postoje među svim sudionicima i predmetima. Integrirani kurikulum podrazumijeva učenje koje je sintetizirano kroz tradicionalna predmetna područja i iskustva učenja koja su osmišljena da se međusobno potpomažu. Ovaj pristup razvija djetetovu sposobnost da svoje učenje prenese u druga okruženja. Istraživanja, također, pokazuju da je integrirani pristup učenju kompatibilan s mozgom, odnosno mozak najbolje uči u stvarnom životu i višesmjernom učenju u stilu učenja (Jensen, 1996). Što više mozak veza uspostavi, veća je mogućnost donošenja zaključaka na visokoj razini.

Integrirani kurikulum smatra se prikladnim za implementaciju u ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Integrirano učenje nije samo kombiniranje sadržaja nekoliko predmeta, već u širem smislu podrazumijeva kombiniranje različitih vještina, stavova ili drugih sposobnosti kako bi učenje imalo smisla (Erwin Akib i sur., 2020). Obrazovanje u ranom djetinjstvu znanstvena je osnova za uključivanje djece u osnovno obrazovanje koje zahtijeva

nastavni plan i program, model ili metodu učenja koja je povezana s procesom rasta i razvoja u ranom djetinjstvu.

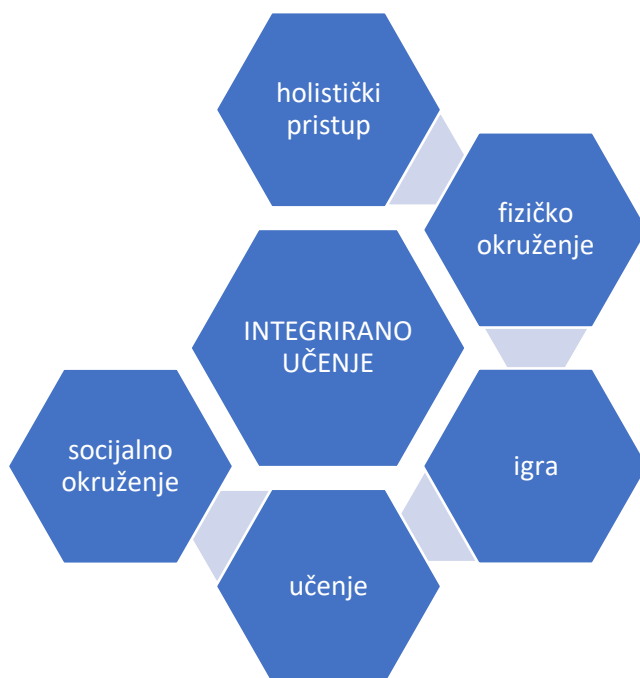
Integrirani kurikulum jedna je od opcija, odnosno jedan je od pristupa ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Ovaj pristup predstavlja priliku za djecu rane i predškolske dobi da dobiju mogućnost za povezivanje svojih osobnih životnih iskustava i sadržaja u predškolskoj ustanovi te na taj način njihovo znanje postati puno značajnije za njih. U ranom djetinjstvu djeca mogu uspostaviti smislene veze između različitih znanja. Integriranjem kurikuluma u ovo integrirano učenje omogućuje djeci stvaranje brojnih prilika da shvati zašto im je potrebna određena vještina ili znanje (Kevin, 2015).

2.2. Integrirano učenje

Integrirano učenje u predškolskoj dobi podrazumijeva pristup obrazovanju koji potiče povezivanje različitih aktivnosti i iskustava kako bi se potaknuo cjelovit razvoj djeteta. Ovaj pristup prepoznaje da djeca uče na mnogo načina i da su njihova iskustva povezana na više razina i područja. Ovaj pristup učenju djetetu predškolske dobi omogućuje bolje razumijevanje samoga sebe, ali i okruženja u kojem živi i djeluje (Mac Naughton, 2012).

U kontekstu predškolske dobi, integrirano učenje može se provoditi kroz aktivnosti koje uključuju igru, istraživanje, umjetnost, priče, glazbu i druge oblike rada s djecom predškolske dobi. Na primjer, tematske jedinice poput "Zdrav život" mogu uključivati istraživanje različitih vrsta hrane, vježbanje motoričkih vještina kroz igru, učenje o tijelu i zdravlju, čitanje priča o zdravim navikama i stvaranje umjetničkih radova povezanih s tim temama. Na taj način dijete može bolje razumjeti i u svojem svakodnevnom ponašanju kvalitetnije primjenjivati zdrave životne navike (Miljak, 2001).

Vujičić i Petrić (2021) navode sljedeća obilježja integriranog učenja u predškolskoj dobi: holistički pristup, fizičko okruženje, igra, učenje i socijalno okruženje (Slika 1).

Slika 1. Obilježja integriranog učenja u predškolskim ustanovama.

Izvor: Vujičić, L., Petrić, V. (2021). Integrirano učenje uz pokret u ustanovama ranog odgoja. Rijeka, Sveučilište u Rijeci, str. 14.

Holistički pristup u integriranom učenju djece predškolske dobi fokusira se na razvoj djece kao cjeline, uzimajući u obzir sve aspekte njihovog razvoja (Petrović-Sočo 2009):

- Kognitivni: razvoj intelektualnih sposobnosti, poput učenja, pamćenja, rješavanja problema i kritičkog razmišljanja.
- Emocionalni: razvoj sposobnosti prepoznavanja, razumijevanja i upravljanja vlastitim emocijama.
- Socijalni: razvoj sposobnosti uspostavljanja i održavanja zdravih odnosa s drugima.
- Fizički: razvoj motoričkih sposobnosti, koordinacije i zdravlja.

Fizičko okruženje ima ključnu ulogu u podržavanju integriranog učenja jer može utjecati na način na koji se aktivnosti organiziraju i kako se potiče povezivanje različitih tema i vještina. Aspekti fizičkog okruženja koji su važni u kontekstu integriranog učenja su (Vujičić i Petrić, 2021):

- **Fleksibilni prostor:** prostor u dječjem vrtiću trebao bi biti fleksibilan i prilagodljiv kako bi se omogućilo provođenje različite vrste aktivnosti. To može uključivati mogućnost premještanja namještaja kako bi se dobile različite radne zone ili područja za suradnju.
- **Raznovrsni resursi:** fizičko okruženje trebalo bi biti opremljeno raznovrsnim resursima koji podržavaju integrirano učenje, uključujući slikovnice, umjetničke materijale, znanstvene alate, manipulativne materijale za matematiku, kao i tehnologiju koja podržava istraživanje i učenje.
- **Tematski kutci:** stvaranje različitih tematskih kutaka ili područja u dječjem vrtiću može potaknuti integrirano učenje. Na primjer, kutak za istraživanje prirode, umjetnički kutak, kutak za konstrukciju ili igru uloga mogu pružiti mogućnosti za istraživanje različitih tema kroz igru i aktivnosti.
- **Poveznice i vizualne pomagala:** vizualna pomagala mogu pomoći djeci da vide veze između različitih tema i područja učenja. Na zidovima u vrtićkim grupama mogu se prikazati radovi djece, projekti ili informacije koje potiču povezivanje znanja.
- **Otvoreni prostori za suradnju:** Otvoreni prostori za suradnju potiču grupni rad i suradnju među djecom. Stolovi i stolice mogu se postaviti na način koji olakšava grupni rad ili partnerstva, a prostor može biti organiziran tako da podržava timski rad na projektima.
- **Prirodna okolina:** ako je moguće, prirodna okolina trebala bi se integrirati u fizičko okruženje učenja. Vanjski prostor dječjeg vrtića trebao bi biti dostupan za aktivnosti koje potiču istraživanje prirode i vanjsko učenje.

Ključan dio integriranog učenja djece predškolske dobi je igra. Kroz igru djeca razvijaju motoričke, kognitivne, socijalne i emocionalne vještine. Igra je prirodan način učenja za djecu i potiče djecu na aktivno uključivanje u procese učenja. Uz navedeno, igra potiče razvoj kreativnosti i mašte kod djece. Suočavajući se s izazovima i pronalaženjem rješenja djeca razvijaju vještine rješavanja problema. To posljedično utječe na rast samopouzdanja i osjećaj sposobnosti kod djece. Bitan čimbenik je i socijalno okruženje koje mora biti sigurno, podupirajuće i bogato interakcijama (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, NN, 05/15).

Integrirano učenje u predškolskoj dobi potiče oblikovanje različitih područja djetetovog razvoja, uključujući kognitivni, jezični, motorički, socijalni i emocionalni razvoj.

Kroz integrirane aktivnosti, djeca imaju priliku istraživati i otkrivati svijet oko sebe na prirodan i poticajan način te razvijati širok spektar vještina i interesa. Važno je da pedagozi i odgajatelji pružaju podršku i poticaj djetetu u istraživanju i učenju te da prilagode aktivnosti individualnim potrebama i interesima svakog djeteta. Integrirano učenje u predškolskoj dobi stvara temelje za daljnje obrazovanje i potiče želju za učenjem kod djece.

2.2.1. Važnost ustanove u integriranom učenju

Stara paradigma odgojno-obrazovnog procesa promatrala je odgojitelja kao osobu koja prenosi sadržaj djeci, dok su djeca bila pasivni primatelji tog sadržaja. Očekivalo se da djeca usvoje i reproduciraju ono što im je prikazano tijekom odgojno-obrazovnog procesa. U tom kontekstu, dječje samoorganizirane aktivnosti ponekad su bile pogrešno shvaćene kao nešto što umanjuje ulogu odgojitelja.

Danas je poticanje dječjih samostalnih aktivnosti samo jedna od važnih zadaća odgojitelja. Suvremeni pristup naglašava razvoj dječje samostalnosti i organizacijskih vještina. Kvalificirani odgojitelj zna prepoznati kada treba aktivno sudjelovati u dječjim aktivnostima, a kada se povući. Također, važnost se stavlja na integrirani način učenja.

Kada dijete osjeća svrhu u aktivnostima kojima se bavi i kada mu te aktivnosti izazivaju interes, odgojno-obrazovni proces ima puno veće šanse za uspjeh. Dijete prilagođava svoje aktivnosti postavljenim zadacima.

Nova paradigma u predškolskom odgoju i obrazovanju usmjerena je na razvoj dječje samostalnosti, kritičkog razmišljanja i sposobnosti donošenja odluka, kako bi djeca mogla samostalno reagirati u različitim životnim situacijama. Kurikulum temeljen na humanističkim znanostima i integriranom pristupu omogućuje djeci da istražuju svijet sa znatiželjom, uživajući u radosti i zadovoljstvu koje dolazi s tim otkrivanjem (Slunjski i sur., 2014).

U humanističkom pristupu odgoju i obrazovanju, djeci se pokazuje da ih odgojitelji razumiju i poštuju te da je vrtić mjesto gdje vlada ugodna atmosfera, zadovoljstvo i kvalitetni odnosi. U takvom vrtiću djeca nisu pasivni objekti, već ravnopravni i jednako vrijedni sudionici u

zajedničkom procesu učenja s drugom djecom i odgojiteljima. Djeca su time aktivni sudionici i sukreatori vlastitog odgoja i obrazovanja.

Kvaliteta života djece i odraslih u vrtiću uvelike ovisi o strukturi prostora, raznolikosti ponuđenih materijala, kompetentnosti odgojitelja i stručnih suradnika. Dijete reagira na okruženje u kojem boravi i intuitivno prepoznaje neverbalne signale, iako odrasli često nisu svjesni tih poruka. Razvijanje osjećaja međusobnog uvažavanja u svakodnevnim odnosima unutar vrtića pridonosi razvoju tolerancije i drugih humanih vrijednosti koje su ključne za djetetov zdrav razvoj. „U predškolskoj ustanovi nije potrebno, ali nije ni moguće planiranje učenja, nego se više radi o dizajniranju okruženja koje pogoduje učenju i projekciji mogućih smjerova učenja.“ (Slunjski, 2008).

Odgojitelji mogu dobiti realan uvid u svoj rad kroz stalno istraživanje, promatranje i slušanje djece, kao i dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa putem fotografija i audio zapisa. Na taj način odgojitelji bolje razumiju dječje stvarne interese, načine na koje uče, te analiziraju vlastite intervencije, postupke i reakcije.

Kolektivno refleksivno istraživanje s drugim odgojiteljima i stručnim djelatnicima pomaže im u dubljem razumijevanju i usavršavanju vlastite prakse u vrtiću, čineći ih refleksivnim praktičarima. Kroz akcijsko istraživanje, refleksivni praktičari imaju priliku bolje istraživati, razumjeti i mijenjati vlastitu praksu.

Odgojitelji trebaju biti obrazovani, posjedovati stručna znanja, kontinuirano se usavršavati te imati snažnu motivaciju za rad s djecom. Osim toga, trebaju razumjeti dječje različite potrebe, pratiti suvremenu literaturu i biti upoznati s mogućnostima učenja i razvoja djeteta u skladu s vremenom u kojem žive.

Iako djeca predškolske dobi lako usvajaju znanja, na odraslima je odgovornost kako će iskoristiti tu sposobnost. Zato okruženje u kojem dijete boravi treba biti pedagoški pripremljeno, nudeći različite poticaje koji zadovoljavaju njegovu prirodnu potrebu za učenjem. U ovakvoj paradigmi, integrirani kurikulum i cjelokupno vrtićko okruženje fokusirano je na dijete. Odgojitelji zajedno s djecom istražuju načine na koje djeca uče i stvaraju prilike za učenje.

Odgojne ustanove postaju mjesta gdje se gradi integrirani kurikulum i gdje se pedagoška teorija primjenjuje u praksi. Proces prijenosa znanja započinje motiviranjem djeteta za učenje,

kako bi ono bilo spremno usvojiti propisane sadržaje koji su potrebni za njegovu kronološku dob. U transformacijskom pristupu kurikulumu, znanje se konstruira kroz proces učenja, a glavni cilj učenja postaje osobna i socijalna transformacija djeteta i odgojitelja.

Smanjivanje uloge odgojitelja na "izvršitelja" programa, gdje su djeca samo "konzumenti", ne ostavlja dovoljno prostora za razvoj njihove autonomije i inicijative. Ovaj pristup zanemaruje vrijednost dječjih aktivnosti koje nisu direktno vođene od strane odgojitelja, smanjujući mogućnost njihove emancipacije i (samo)inicijativnosti u procesu učenja i odgoja (Slunjski, 2012).

Kvalitetna i pravovremena intervencija odgojitelja ne narušava djetetovo autorstvo nad njegovom aktivnošću. Uloga odgojitelja je pratiti i slušati djecu, tumačiti i razumjeti njihove aktivnosti, te procijeniti u kojim situacijama je potrebno uključiti se. Također, odgojitelj traži prikladan način da se uključi, kako bi "iznutra" podržao i potaknuo kvalitetniji razvoj djeteta.

Suvremeno vrtičko okruženje teži sve većoj humanizaciji. Prelazak vrtića na humanističku paradigmu zahtijeva temeljite promjene u ulogama svih sudionika odgojnog procesa. U takvom pristupu, odgojitelj postaje djetetov podržavatelj u njegovom razvoju. Ovaj način rada u vrtićkom okruženju omogućuje profesionalni razvoj odgojitelja, njihovo napredovanje i usmjerenje prema specifičnim odgojnim metodama i područjima. Suvremeno okruženje ne podržava odgojitelje koji nisu spremni ulagati u vlastito znanje, napredak i usavršavanje. Odgojitelji moraju biti spremni prihvatiti promjene i prilagoditi se potrebama djece, zauzimajući svoju ulogu u vrtićkom okruženju.

Odgoj djeteta, bilo u obitelji ili u vrtiću, trebao bi uključivati aktivno sudjelovanje djeteta uz poštivanje njegove osobnosti, potreba, stavova i želja. Suvremeni pristup odgoju promatra dijete kao subjekt koji svojim ponašanjem i sklonostima aktivno utječe na tijek i mogućnosti odgoja. Zbog toga se može reći da je dijete u suvremenim metodama u središtu vlastitog odgoja, a odgoj više nije samo prenošenje znanja i vještina od strane odraslih. Dijete se tretira kao jedinstvena osoba koja treba razvijati svoje potencijale, talente i ostvarivati se prema vlastitim potrebama. Odrasli više nisu isključivo vođe, već surađuju s djetetom kako bi potaknuli njegov razvoj u individualnom i društvenom smislu.

U predškolskoj dobi, učenje se primarno odvija kroz osjetilna i motorička iskustva, koja prethode simboličkom učenju na višim razinama i predstavljaju temelj za daljnji razvoj. Praktična i misaona aktivnost djeteta ključne su za njegovo učenje, što je osnovni uvjet za formiranje početnih stručnih pojmova. Glavna karakteristika učenja predškolske djece je prijelaz praktičnih radnji u unutarnji, misaoni plan. Marjanović smatra da obrazovanje u predškolskoj dobi „...mora osigurati da se motorna i funkcionalna aktivnost postupno transformiraju u simboličku, da se igra djetete prenese na intelektualni plan, formalizira i kultivira.“ (Omerović 2009: 145).

Metodičke implikacije učenja pojmova naglašavaju da se pojmovi ne mogu jednostavno „predavati“ ili „prenositi“ djeci, već ih dijete samostalno izgrađuje kroz brojne interakcije s predmetima, objektima i pojavama iz stvarnog okruženja.

Učenje predškolske djece temelji se na konstruktivističkom pristupu, gdje je ključan element interakcija djetetovih iskustava s materijalima, idejama i ljudima. Ovaj pristup naglašava da djeca izgrađuju razumijevanje svijeta na temelju vlastitih iskustava i prethodnog znanja, čineći proces učenja jedinstvenim za svako dijete. Svako novo iskustvo nadovezuje se na prethodno znanje, što predstavlja konstruktivni element u stvaranju novih spoznajnih struktura.

Naglasak je na stjecanju znanja izravnim iskustvom i na aktivnoj ulozi djeteta u izgradnji vlastitog znanja i razumijevanja svijeta. Praktični pristup u učenju ističe istraživački način, u kojem dijete uči kroz istraživanje u suradnji s odraslima, drugom djecom i materijalima. Tijekom tog procesa, djeca su tjelesno i mentalno angažirana u konkretnim aktivnostima, rješavaju probleme i eksperimentiraju kako bi učila (Seefeldt i Barbour, 1994).

Suradničko učenje postalo je vrlo relevantno u današnjem vremenu i predstavlja ključni dio rasprava o suvremenom predškolskom odgoju i obrazovanju. Sve više se naglašava važnost suradničkog učenja u izgradnji znanja kroz socijalnu interakciju. U ovom pristupu, proces učenja odvija se kroz zajedničku aktivnost vršnjaka, pri čemu je fokus na diskusijama, raspravama, suradnji i dogovaranju s ciljem postizanja zajedničkog cilja.

Suradničko učenje je oblik socijalnog učenja u kojem dijete stječe znanje kroz grupne rasprave, pregovore i suradnju. Razmjenjujući ideje s drugom djecom, dijete ima priliku preispitati vlastite stavove i ideje, čime se dodatno potiče razvoj njegovog razmišljanja i razumijevanja (Konig, Zedler, 2001).

Učenje kroz interakciju s vršnjacima i odraslima glavni je način na koji djeca predškolske dobi uče, a suvremeni metodički pristupi pridaju sve veću važnost ovom obliku učenja. Ova suradnja među djecom posebno se ističe u procesu rješavanja problema, jer im omogućuje sagledavanje situacija iz različitih perspektiva i donošenje zaključaka na temelju tih uvida.

Suradnja ne samo da poboljšava odnose unutar dječje skupine, već također jača samopouzdanje svakog djeteta u okruženju gdje se ne vrednuju točni ili pogrešni odgovori, već se poštuje mišljenje svakog pojedinca. Djeca opisuju i objašnjavaju svoja iskustva, postupke i rezultate kroz igru i aktivnosti, naglašavajući važnost jezika u razvoju pojmova i mišljenja. Korištenjem govora, dječje misli postaju jasnije i operativnije, a praktične aktivnosti se brže prenose na misaoni plan, čime se ubrzava proces interiorizacije. Govor igra ključnu ulogu u prijelazu s praktičnog na misaono shvaćanje stvarnosti. „Kada se radnja, koju treba misaono usvojiti, može govorom točno izraziti, počinje proces njezinog prenošenja na misaono područje.“ (Klemenović 2009: 110).

Također je važno neprestano poticati djetetovu govornu aktivnost. Kroz verbalizaciju vlastitih iskustava, dijete odgajatelju pruža dragocjene povratne informacije o stupnju razvijenosti pojedinih pojmova, što pomaže odgajatelju u planiranju daljnjeg rada.

Djeca su prirodno vrlo aktivna, potaknuta svojom znatiželjom, a ta osobina je ključna za razvoj početnih pojmova i procesa učenja. Uz to, važan je i motiv kompetencije. Djeca imaju snažnu želju da dostignu sposobnosti drugih i to učine samostalno, što potiče njihovu težnju prema učinkovitom i kompetentnom djelovanju u interakciji s okolinom (Klemenović, 2009).

„Unutarnja motivacija bi se mogla najšire odrediti kao sistem psiholoških regulacija aktivnosti.“ (Klemenović 2009: 117). Djetetova motivacija za učenjem najbolje se potiče kroz problemske situacije i pristup učenju temeljen na rješavanju problema, što je od iznimne važnosti za razvoj koncepata. Djeca predškolske dobi posjeduju i sposobnost metakognicije, što uključuje svijest o vlastitim kognitivnim procesima, samorefleksiju i samoevaluaciju. Ova sposobnost obuhvaća razumijevanje je li nešto shvaćeno ili nije, te sposobnost sjećanja na određene informacije u određenim trenucima. Metakognicija također podrazumijeva sposobnost upravljanja vlastitim znanjem.

Odgajatelj može poticati ovu sposobnost postavljanjem promišljenih pitanja i korištenjem indirektnih metoda poučavanja, čime pomaže djeci da steknu uvid u proces spoznaje tijekom učenja i rješavanja problema. Osim toga, odgajatelj im može pomoći da preuzmu kontrolu nad svojim uspjehom ili neuspjehom te da donesu odluke o sljedećim koracima u svom razvoju.

3. POKRET U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

U današnje vrijeme svakodnevicu djece sve više karakterizira nedostatak kretanja. Problemi mogu nastati u motoričkom, kognitivnom, emocionalnom i psihosocijalnom razvoju. Nadalje, nedostatak kretanja tijekom djetinjstva dovodi do poremećenog ukupnog razvoja djeteta. Važnost kretanja za razvoj djeteta sve se više povlači u drugi plan. Promjene u životnim uvjetima, sve veća motorizacija i nedostatak mogućnosti za igru i kretanje, koji su, između ostalog, uključeni u razvoj pasivnih aktivnosti u slobodno vrijeme djece, idu u prilog tom trendu.

Djeca se u ranom djetinjstvu ubrzano razvijaju, posebice u domeni kretanja i tjelesne aktivnosti. Motorički razvoj odnosi se na fizički rast i djetetovu sve veću sposobnost da samostalno upravlja svojim kretanjem i tjelesnom aktivnošću te istražuje svoju okolinu, što je važno za razvoj drugih bitnih nemotoričkih kompetencija uključujući kognitivne, komunikacijske i jezične, socijalne i emocionalne vještine (Samuelsson, Sheridan i Williams, 2006). Kretanje i tjelesna aktivnost utječu na cjelokupni razvoj djece i njihovu sposobnost interakcije kroz igru (Payne i Isaacs, 2017).

Djetinjstvo je razdoblje koje karakteriziraju bitni procesi u razvoju i mogućnosti učenja i razvoja različitih motoričkih i tjelesnih sposobnosti kroz funkcionalne aktivnosti i igru. Osnovne lokomotorne, manipulativne vještine i vještine stabilnosti trebale bi se razviti u ranom djetinjstvu kako bi se stekla motorička kontrola i sposobnost reagiranja na različite podražaje. Svakodnevne aktivnosti zahtijevaju od djece ovladavanje različitim motoričkim vještinama. Među njima su vještine koje su bitne za biološko funkcioniranje, poput puzanja, hodanja i trčanja, kao i one potrebne za odgovarajuće društveno funkcioniranje, poput odijevanja i igranja (Haga, Haapala i Sigmundsson, 2019).

Motorička kompetencija može se konceptualizirati kao sposobnost osobe da izvršava različite motoričke radnje, uključujući koordinaciju fine i grube motorike. Utvrđeno je da motorička kompetencija značajno utječe na vjerojatnost sudjelovanja u tjelesnoj aktivnosti i ukupnu izvedbu na različitim područjima tjelesne aktivnosti. Mala djeca koja ovladaju različitim pokretima i imaju sveobuhvatan motorički repertoar imaju tendenciju da imaju poboljšanu osnovu za sudjelovanje u raznim tjelesnim aktivnostima, igrama i sportovima, a kao posljedica navedenog povećavaju razinu svoje kondicije. Osim toga, vjerojatnije je da će djeca u tjelesnoj

formi biti fizički aktivnija i nastaviti razvijati svoju motoričku sposobnost (Sigmundsson i Haga, 2016).

Razvoj u ranom djetinjstvu postavlja temelje za mentalno i tjelesno zdravlje, kao i za buduća akademska postignuća i opću dobrobit. Djeca koja ne sudjeluju redovito u aktivnostima obogaćenim motoričkim vještinama možda nikada neće dosegnuti svoj genetski potencijal za kontrolu motoričkih vještina, što je temelj održive tjelesne kondicije kasnije u životu (Myer i sur., 2015).

Pokret ne podržava samo motorički, nego i kognitivni razvoj jer omogućuje različita iskustva koja dijete mora obraditi. Kretanje, također, može pozitivno utjecati na razvoj osobnosti. Nadalje, kretanje pozitivno utječe na strukturni razvoj mozga i obradu informacija. Budući da djeca imaju jaku potrebu za kretanjem i još nisu u stanju odgoditi svoje potrebe, koncentrirano učenje se najbolje može postići u kretanju (Lohaus i Glueer, 2014).

3.1. Biotička motorička znanja

Biotička motorička znanja odnose se na prirodne oblike kretanja te su usmjerena na uspješno svladavanje prostora, otpora i prepreka. Isto tako, omogućuju manipulaciju predmetima. Uspješno usvojena biotička motorička znanja omogućavaju obavljanje svakodnevnih aktivnosti i preduvjet su za razvoj viših motoričkih vještina. Biotička motorička znanja uče se postepeno (Pejčić, 2005).

Milić (2014) ističe da rast i razvoj djeteta u različitim aspektima zavise od nasljeđa i uvjeta odrastanja. U ovom smislu, okruženje i uvjeti u kojima dijete raste značajno utječu na njegov razvojni put, a time i na njegov budući život kao odrasle osobe. Najranije razdoblje djetetova života posebno je važno jer se u tom periodu odvijaju najbrže promjene. Ipak, tijekom ovog razdoblja dijete je u velikoj mjeri ovisno o podršci odraslih, a obrambeni mehanizmi za suočavanje s nepovoljnim situacijama su slabo razvijeni i neučinkoviti. Zbog toga, ozbiljni poremećaji u ovom uzrastu mogu imati dugotrajne posljedice na daljnji razvoj djeteta u odrasloj dobi.

Dojenačka dob obuhvaća razdoblje od rođenja do kraja prve godine života djeteta. Tijekom prvih triju godina, djetetov mozak se izuzetno brzo razvija, dostigavši 80% volumena koji će imati u odrasloj dobi. U ovom periodu, vanjski čimbenici, poput stimulacije, u interakciji s nasljeđem, potiču umnožavanje moždanih stanica, njihovo premještanje na konačna mjesta, definiranje njihovih funkcija i uspostavljanje gustih poveznica između njih – moždanih putova. Ove promjene u mozgu manifestiraju se u razvoju fine i grube motorike, komunikacijskim vještinama, emocionalnom razvoju, ponašanju, pamćenju i učenju (Grbić, 2013).

Rajović (2013) smatra da se kod predškolske djece teško može napraviti granica između motoričkog i kognitivnog razvoja jer su predmetni razvojni procesi isprepleteni. Ukoliko se motorički razvoj ne odvija sukladno s mogućnostima djeteta, to se odražava i na njegov kognitivni razvoj.

Prirodni oblici kretanja su osnovni pokreti koje ljudi instinktivno koriste za kretanje i interakciju sa okolinom. Razvoj prirodnih oblika kretanja, odnosno biotičkih motoričkih znanja odnosi se na progresivnu promjenu motoričkog ponašanja tijekom životnog vijeka, pri čemu su promjene sekvencijalne i povezane s dobi. Ne mogu sva djeca pokazati zrelost određene vještine u određenoj dobi, ali važno je predstaviti vještine, pokazati im kako vještine izgledaju i pružiti im mnogo prilika za vježbanje. Razlog tome je što razvoj prirodnih oblika kretanja predstavlja značajan dio motoričkog razvoja djece i ima brojne prednosti.

Prednosti razvoja prirodnih oblika kretanja kod djece su (Neljak, 2009):

- Razvoj motoričkih vještina: kroz aktivnosti kao što su trčanje, skakanje, penjanje i puzanje, djeca razvijaju grube motoričke vještine, kao i koordinaciju, ravnotežu i agilnost.
- Razvoj kognitivnih sposobnosti: istražujući okolinu kroz kretanje, djeca stimuliraju razvoj prostornog i vidnog razumijevanja, kao i sposobnost rješavanja problema.
- Razvoj emocionalnog i socijalnog zdravlja: fizička aktivnost doprinosi zdravom razvoju mozga, pomaže u regulaciji emocija i redukciji stresa te omogućuje djeci interakciju i igru s vršnjacima, što je važno za razvoj socijalnih vještina.
- Učenje kroz igru: prirodni oblici kretanja djeci pružaju priliku da uče kroz igru i istraživanje što je za njih prirodan i motivacijski način učenja.

Faze razvoja prirodnih oblika kretanja kod djece su (Sekulić i Metikoša, 2007):

- Rano djetinjstvo (0-2 godine): bebe razvijaju osnovne pokrete kao što su prevrtanje, podizanje glave, sjedenje, puzanje i prvi koraci.
- Predškolska dob (2-5 godina): djeca poboljšavaju grube motoričke vještine, uče trčati, skakati, penjati se, voziti bicikl i koordinirati pokrete.
- Školska dob (6-12 godina): Djeca i dalje razvijaju i usavršavaju svoje motoričke vještine, pokazujući koordinaciju potrebnu za igre s loptom, ples i druge fizičke aktivnosti.

Poticanje razvoja prirodnih oblika kretanja kod predškolske djece ključno je za njihov cjelokupni razvoj, uključujući motoričke, emocionalne, socijalne i kognitivne sposobnosti. Ključna područja u poticaju razvoja prirodnih oblika kretanja kod predškolske djece su (Neljak, 2009):

- Stvaranje poticajnog okruženja: djetetu treba osigurati siguran i poticajan prostor za igru i kretanje. To može uključivati dvorište, igralište, prostor za unutarnju igru te dovoljno prostora za slobodno istraživanje.
- Izbor raznolikih aktivnosti: djetetu treba pružiti priliku sudjelovanja u različitim aktivnostima koje potiču razvoj različitih motoričkih vještina. To može uključivati hodanje, trčanje, skakanje, penjanje, kotrljanje, bacanje i hvatanje, kao i aktivnosti poput vožnje bicikla, vožnje romobilom ili plivanja.
- Igra kao sredstvo učenja: treba podržati djetetovu igru kao glavni način učenja. Igra omogućuje djeci da istražuju svoje tijelo, razvijaju motoričke vještine, uče osnovne koncepte poput ravnoteže i koordinacije te razvijaju socijalne vještine kroz interakciju s drugom djecom.
- Modeliranje i podrška: odrasli mogu imati ključnu ulogu u poticanju djetetovog razvoja kroz modeliranje aktivnog stila života i pružanje podrške i ohrabrenja. Sudjelovanje odraslih u aktivnostima zajedno s djecom može biti posebno poticajno i zabavno iskustvo.
- Stvaranje prilika za vanjsku igru: potrebno je poticati djetetovo vrijeme provedeno na otvorenom kako bi se koristilo prirodno okruženje za igru i kretanje. Vanjska igra pruža dodatne izazove poput različitih terena, promjene vremenskih uvjeta i raznovrsnosti materijala za igru.

- Pohvala i ohrabrivanje: dijete treba pohvaliti i ohrabriti kada pokaže napredak u razvoju svojih motoričkih vještina. Ohrabrujuće riječi i pozitivno pojačanje mogu pomoći u izgradnji djetetovog samopouzdanja i motivacije za daljnje učenje i razvoj.

3.2. Dobrobiti pokreta

Prema autoru Petriću (2019) mišićna aktivnost ili pokret glavni je temelj rasta i razvoja svakog djeteta te biotička potreba svakog čovjeka. Djeca od rođenja počinju nagoni izvoditi pokrete iako ih nitko nije tome naučio. Spomenute kretnje nazivamo biotičkim motoričkim znanjima, a kod djece su to: hodanje, trčanje, kotrljanje, puzanje, skakanje, penjanje, bacanje, gađanje, guranje, vučenje i dr. Dobrobiti pokreta mogu se podijeliti na tri kategorije koje se međusobno povezuju i nadopunjuju, a to su: zdravstvene, psihološke i socijalne (Vujičić i Petrić, 2021). Zdravstvenu dobrobit pokreta uočavamo prilikom poticanja rasta i razvoja te prilikom prevencije raznih bolesti (Petrić, 2019). Psihološka dobrobit pokreta iskorištava se tako da se pripremi dijete za suočavanje sa stresnim situacijama kojih je u današnje vrijeme sve više, pa tako i kod najmlađih (Živković 2015 prema Vujičić i Petrić 2021). Prema autorima Vujičić i Petrić (2021) socijalnu dobrobit navode kao proces pomoću kojeg dijete stupa u interakciju s vršnjacima te gdje odlučuje kojeg će društva biti član.

Redovita tjelesna aktivnost povezana je s brojnim zdravstvenim dobrobitima za djecu i sprječavanjem pojave niza bolesti, uključujući pretilost, dijabetes tipa II i kardiovaskularne bolesti (Biddle i Asare, 2011). Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) objavila je novi globalni akcijski plan o tjelesnoj aktivnosti (PA) kako bi djelovala na smanjenje vremena provedenog u tjelesnoj aktivnosti i povećanje sjedilačkog ponašanja djece. Prema mišljenju Svjetske zdravstvene organizacije upravo se sjedilačko ponašanje djece danas izdvaja kao jedan od ključnih javnozdravstvenih problema koji se pojavljuje već u najranijoj dobi djeteta. Iz navedenog razloga Svjetska zdravstvena organizacija je istaknula dobrobiti tjelesnog vježbanja za djecu od najranije dobi te je dala preporuke vezane uz tjelesnu aktivnost djece i mladih (WHO, 2018).

Nedostatak vježbanja u predškolskoj dobi dovodi do neaktivnog načina života u odrasloj dobi. Promocija tjelesnog vježbanja kod djece pridonosi izgradnji kompetencija i motoričkih vještina, a što je temelj za razvoj i održavanje odgovarajuće tjelesne aktivnosti u adolescenciji i odrasloj dobi (Trost, Blair i Khan, 2014). Nezdave navike (poput neaktivnosti i niske razine tjelesnog vježbanja) koje započinju predškolskoj dobi nastavljaju se tijekom cijelog života. Tjelesno vježbanje od najranije dobi zapravo može pomoći u kontroli tjelesne težine i spriječiti rizik od prekomjerne tjelesne težine, pretilosti i koreliranih tjelesnih bolesti (kardiovaskularni rizik, dijabetes, rak debelog crijeva i dojke) (Lim i sur., 2010).

Redovita tjelesna aktivnost pomaže u razvoju osnovnih djetetovih vještina kretanja (tj. tjelesne pismenosti). Osim što pomaže održavanju zdrave tjelesne težine, tjelesna aktivnost može pomoći u izgradnji zdravih kostiju, mišića, srca i pluća (Gehrman, 2006). Osim pružanja općih tjelesnih dobrobiti, redovite tjelesne aktivnosti, također, mogu pomoći u ublažavanju simptoma predmenstrualnog sindroma (tj. PMS-a) kod djevojčica. To je zato što umjerena tjelovježba pomaže tijelu da proizvodi hormone zvane endorfini. To su prirodna sredstva protiv bolova koja mogu ublažiti grčeve i bolove u leđima, kao i poboljšati raspoloženje (Neumark-Sztainer i sur., 2004).

Nadalje, u kontekstu tjelesnog zdravlja, redovita tjelesna vježba ima pozitivan učinak na rad srca. Kada dijete redovito provodi tjelesne vježbe, rad njegovog srca je poboljšava. Srce na vježbanje reagira tako što postaje jače i učinkovitije. Jačanje srčanog mišića može pomoći u suzbijanju srčanih bolesti čak i u ranom djetinjstvu.

Redovita tjelesna vježba pomaže u održavanju arterija i vena čistima. Vježbanjem se smanjuje količina štetnog kolesterola i masti u čovjekovoj krvi. Povećava se fleksibilnost stijenki krvnih žila i pomaže u snižavanju krvnog tlaka. To može smanjiti rizik od srčanog i moždanog udara već u najranijem djetinjstvu (Chaddock i sur., 2010).

Tjelesna aktivnost u predškolskoj dobi jača pluća djeteta. Vježbanje povećava kapacitet pluća i njihovu učinkovitost u unošenju i iznošenju zraka iz tijela. Kao rezultat, u tijelo se uvlači više kisika i izbacuje više ugljičnog dioksida i drugih otpadnih plinova. Redovito vježbanje pomaže u sprečavanju smanjenja unosa kisika koji se prirodno kao rezultat neaktivnosti. Također, tjelesno vježbanje smanjuje razinu šećera u krvi. Tjelovježba sprječava nakupljanje šećera u krvi

potičući mišiće da uzimaju više glukoze iz krvotoka i koriste ju za energiju. To može smanjiti rizik od razvoja dijabetesa (Etnier i sur., 2014).

Provođenje tjelesne aktivnosti u predškolskoj dobi već u toj dobi utječe na jačanje kostiju. Redovita tjelesno vježbanje kao rezultat ima da djeca imaju jače kosti što ih čini otpornijima na lom kostiju (Guthold i sur., 2020). Pozitivni učinci redovitog tjelesnog vježbanja očituju se i na krvni tlak. Kod djece redovito tjelesno vježbanje ima pozitivan učinak na regulaciju krvnog tlaka

Tjelesna aktivnost ima važnu ulogu u razvoju mozga i podupiranju bitnih mentalnih funkcija. U tom kontekstu, tjelesno vježbanje se pozitivno odražava na kognitivne funkcije već od najranije dobi (Donnelly i sur., 2016). Vježba dovodi do poboljšanih motoričkih vještina (kao što je koordinacija ruka-oko), boljeg razmišljanja i rješavanja problema, jačih vještina pažnje i poboljšanog učenja. To znači da tjelesno vježbanje u predškolskoj dobi pozitivno doprinosi djetetovom kasnijem školskom uspjehu. Čak je i jednostavna igra povezana s boljim rješavanjem zadataka i testova (Sardinha i sur., 2016).

Tjelesna aktivnost može uvelike pomoći u održavanju mentalne dobrobiti. Kemikalije u mozgu koje se osjećaju dobro, poznate kao endorfini, mozak oslobađa tijekom tjelesne aktivnosti što pomaže poboljšati raspoloženje, razinu energije, pa čak i spavanje. Zajedno, ovi pozitivni učinci pomažu u poboljšanju samopouzdanja i otpornosti. Djeca koja svakodnevno rade tjelesne vježbe manje su anksiozna i depresivna u odnosu na djecu koja su pasivna. Psihološko stanje djece koja su tjelesno aktivna bitno je stabilnije u odnosu na psihološko stanje djece koja nisu tjelesno aktivna (Stubbs i sur., 2017).

Djeca koja imaju povećanu anksioznost imaju tendenciju da se usredotoče na stvari koje izazivaju anksioznost, što ih pak čini tjeskobnijima te se time stvara začarani krug. No, tjelesnom aktivnošću tjeskobno dijete može prekinuti začarani krug usredotočujući se na zahtjeve tjelesne aktivnosti, razvijajući nove vještine i postižući osjećaj uspjeha (Das i sur., 2016).

Ako se dijete osjeća usamljeno i ne može steći prijatelje, zajedničke tjelesne aktivnosti mogu mu pružiti osjećaj pripadnosti i druženja. Djetetu sa socijalnom anksioznošću može biti teško biti u grupnom okruženju, ali fokus, poput sporta, može ublažiti dio društvenog pritiska. S vremenom kada razmjeni iskustava s drugima, razvijanje odnosa i rad na zajedničkim ciljevima mogu djetetu pomoći da se usredotoči i razvije samopouzdanje (Must i Tybor, 2005).

Kada dijete vidi kako je zabavno moći plesati, skakati, hodati, trčati, protezati se i igrati, vjerojatnije je da će željeti i dalje uživati u aktivnom životu. Kada se dijete usredotoči na to što njegovo tijelo može, odnosno kada je manje usmjereno na to kako njegovo tijelo izgleda, zapravo, gradi pozitivnu sliku o svojem tijelu i jača samopouzdanje. Dijete od najranije dobi treba poticati na aktivnost kako bi već u ranom djetinjstvu formiralo pozitivnu sliku o svojem tijelu, odnosno kako bi već u ranom djetinjstvu gradilo samopoštovanje i samopouzdanje.

Djeca koja su tjelesno aktivna imaju više energije u odnosu na djecu koja su tjelesno pasivna. Energičnost im olakšava svladavanje svakodnevnih izazova. Također, energičnost kod djece dovodi do njihovog boljeg raspoloženja, a što posljedično smanjuje rizik od pojave depresije i anksioznosti (Sacchetti i sur., 2012).

4. INTEGRIRANO UČENJE I POKRET

Integrirani kurikulum u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju dijeli se na pet dijelova, a to su: kineziološki, glazbeni, jezično-komunikacijski, kreativno-stvaralački te istraživačko-spoznajni. U kojoj će mjeri djeca u odgojno-obrazovnoj ustanovi integrirano učiti, ovisi isključivo o odgojitelju. Kako bi integrirano učenje bilo na što višoj razini, odgojitelj mora biti ponajprije profesionalan i stručan te mora poznavati cjeloviti razvoj djeteta kao i njegove sposobnosti integriranja raznih sadržaja. Tijekom kreativno-stvaralačkih aktivnosti pokret možemo prepoznati na razne načine. Tako na primjer tijekom crtanja i rezanja škarama vježbaju finu motoriku šake, pomoću svoga tijela otiskuju različite boje na papir, samoljepljivim trakama izrađuju stazu po kojoj će se kretati i sl. U jezično-komunikacijskim aktivnostima pokret će se najčešće uočiti prilikom neverbalne komunikacije među djecom. Dakako, pokret se potiče tijekom čitanja i pričanja priče gdje se njime djeca izražavaju. Nadalje, motiviranija ako prilikom tjelesnog vježbanja odgojitelj pusti glazbu. Također, glazba ima utjecaj i na intenzitet određenog oblika kretanja (Vujičić i Petrić, 2021). „Tijekom kinezioloških aktivnosti dijete konstantno istražuje mogućnosti svoga tijela i spoznaje kako isto reagira u različitim situacijama.“ (Petrić 2022: 23).

Integrirano učenje kroz pokret djece predškolske dobi predstavlja pristup u kojem se motoričke aktivnosti koriste kao sredstvo za poticanje cjelovitog razvoja djeteta, uključujući kognitivne, emocionalne, socijalne i fizičke aspekte. Ovaj pristup integrira igru, kretanje i učenje kako bi se stvorilo poticajno okruženje za razvoj djeteta te kako bi se ostvario pozitivan učinak na cjelokupno biće djeteta. Kroz integrirano učenje kroz pokret, djeca imaju priliku aktivno sudjelovati u svojem učenju, istraživati različite koncepte i vještine na zabavan i angažiran način te razvijati cjelovito razumijevanje i sposobnosti (Petrić, 2022). Pokret može djeci omogućiti da se izraze i da pokažu svoje razumijevanje svijeta koji ih okružuje, ali i vlastitih stanja, emocija i doživljaja.

U odgojno-obrazovnom radu najkvalitetniji pristup podrazumijeva, kako navode Vujičić i Petrić (2021) integrirano učenje uz pokret. Takvim pristupom se potiče sveukupan razvoj djeteta što posljedično dovodi do realizacije potencijala svakog djeteta. Da bi se ostvarilo integrirano učenje u pokretu, potrebno je formirati poticajna okruženja namijenjena samostalnom, odnosno

neovisnom istraživanju djece usmjerenom na oblikovanje znanja i iskustva. U prirodi djeteta jest neprestana potraga za pokretom, a upravo je pokret sastavni dio integriranog učenja.

Potreba za integracijom pokreta postala je imperativ suvremenog doba. Integracija kretanja u sve odgojne skupine donosi prevenciju pretilosti od najranije dobi, s obzirom na to da je postotak pretilih djece u porastu. Sportski programi dodatno potiču dječje kretanje, ali ne sudjeluju sva djeca u njima, što je faktor ograničenja. Integracijom kretanja u svakodnevni odgojno-obrazovni rad djeci se omogućuje cjeloviti razvoj, što se potkrepljuje tvrdnjom da sva djeca imaju ista prava, kada odgojitelji imaju potrebne kompetencije za kretanje te tako svakom djetetu omogućuju da zadovolji svoje potrebe za kretanjem (Blanuša Trošelj, Žuglić i Petrić, 2022).

Odgovitelj je taj koji odlučuje do koje će se razine u svakodnevne aktivnosti djece implementirati pokret. Pod utjecajem kompetencija odgojitelja je integracija različitih sadržaja u svakodnevne aktivnosti djece u dječjem vrtiću (Vidaković, Samaržija i Vuković, 2023). Radno iskustvo te prolaženje kroz edukativne programe utječu na stav odgojitelja prema uvođenju pokreta u svakodnevne aktivnosti djece te na kvalitetu same realizacije istog (Blanuša Trošelj, Žuglić i Petrić, 2022).

Kada odgojitelji svjesno i namjerno uvode pokret u svakodnevni rad s djecom u dječjim vrtićima, navedeno se pozitivno odražava na druga razvojna područja kod djece, tj. na njihov akademski uspjeh što se ponajviše odnosi na jezični, matematički i neverbalni razvoj. Pozitivni učinak pokreta očituje se i u uključivanju pokreta u istraživačko-spoznajne aktivnosti koje djeca provode u dječjim vrtićima (Vidaković, Samaržija i Vuković, 2023).

To ukazuje na činjenicu da integrirano učenje u pokretu ima pozitivan utjecaj na usvajanje znanja iz različitih područja kod djece predškolske dobi. Ključne prednosti integriranog učenja za u pokretu za djecu predškolske dobi su (Matta i sur., 2019):

- Pomaže u razvoju različitih vještina: integrirano učenje u pokretu potiče razvoj motoričkih vještina, kao što su koordinacija, ravnoteža, agilnost i dr. Također, unapređuje kognitivne vještine, kao što su koncentracija, pamćenje, rješavanje problema i kreativno razmišljanje.

- Pojačava motivaciju i angažiranost: djeca u predškolskom uzrastu prirodno su sklona kretanju i igri. Uključivanje fizičke aktivnosti u odgojno-obrazovni proces povećava njihovu motivaciju i angažiranost u učenju.
- Unapređuje socijalni i emocionalni razvoj: integrirano učenje u pokretu stvara prilike za djecu da surađuju i komuniciraju s vršnjacima, rješavaju zajedničke probleme i razvijaju emocionalnu inteligenciju.
- Pomaže u regulaciji emocija: fizička aktivnost doprinosi zdravom razvoju mozga i pomaže u regulaciji stresa i emocija kod djece.
- Unapređuje zdrave životne navike: djeca koja rano uspostave pozitivan odnos prema fizičkoj aktivnosti imaju veću vjerojatnost da budu i kasnije u životu fizički aktivna.

5. ULOGA ODGOJITELJA U KINEZIOLOŠKIM AKTIVNOSTIMA

Kineziološke aktivnosti u dječjim vrtićima su organizirane i planirane aktivnosti usmjerene na razvoj motoričkih sposobnosti djece predškolske dobi. Te aktivnosti su bitne za sveobuhvatan razvoj djece. Ciljevi kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću su:

- razvoj motoričkih sposobnosti: koordinacije, ravnoteže, agilnosti, snage i izdržljivosti,
- jačanje mišića i kostiju,
- poboljšanje motoričke kontrole i spretnosti,
- razvoj prostornog i vremenskog osjetila,
- stimulacija kognitivnog razvoja,
- unapređenje socijalnih vještina i suradnje,
- razvoj zdravih životnih navika,
- zabava i učenje kroz igru.

„Kvalitetan odgajatelj u kineziološkom je smislu isključivo onaj koji prepoznaje dobiti tjelesne aktivnosti odnosno pokreta za ljudski organizam, „živi“ pokret svakodnevno i promovira ga riječima i djelima te ga „traži i hvata“ u svakoj prilici tijekom svog neposrednog odgojno-obrazovnog rada.“ (Petrić 2019: 140). U ustanovama ranog odgoja, odgojitelj je najvažniji faktor koji utječe na što uspješniji razvoj djece. Prvenstveno, odgojitelj mora biti dovoljno stručan i profesionalan u svome radu kako bi mogao što uspješnije upravljati transformacijskim procesima djece. Nadalje, odgojitelj ima izniman utjecaj na dječju osobnost, zdravlje i kvalitetu života. Budući da je kineziološki proces vrlo dinamičan proces, potrebno je provesti temeljitu i kvalitetnu pripremu kako bi se izbjegle moguće improvizacije (Petrić, 2019).

Pripremanje odgojitelja za kineziološke aktivnosti dijeli se na osobno i organizacijsko. Segmenti osobnog pripremanja odgojitelja za kineziološke aktivnosti su: psihološki, teorijski i tjelesni. Spomenuti segmenti međusobno su povezani te ih se može prepoznati u svakodnevnom radu odgojitelja. Psihološki segment pripreme vezan je uz emocije i motivaciju odgojitelja. S ciljem stvaranja ugodnog, toplog i pozitivnog ozračja tijekom tjelesnih aktivnosti nužno je da odgojitelj aktivno sluša djecu i njihove potrebe i interese te da bude strpljiv i komunikativan. Dakako, probleme i brige iz svog privatnog života nikako ne bi smio donositi na posao. Teorijski segment pripreme odgojitelja promatra se u vidu njegovih stručnih i profesionalnih kompetencija.

Nadalje, odgojitelj mora voditi brigu o svojoj motoričkoj pismenosti te tjelesnoj spremnosti. Također, ako odgojitelj nije sposoban samostalno provoditi kineziološku aktivnost, neće pružiti djeci adekvatan primjer. Bitno je da redovito tjelesno vježba, radi na sebi, svome zdravlju i kvaliteti života. Sve prethodno navedene stavke odnose se na tjelesni segment pripremanja odgojitelja (Petrić, 2019).

Odgojitelj treba biti osobni primjer djeci kojoj će pokazivati svoju ljubav, ali i autoritet. Također, treba pokazivati i ljubav prema svojoj profesiji koju će svaki dan živjeti. Prateći spomenuta načela, odgojitelj će moći ostvariti značajni uspjeh u svom radu (Petrić, 2019).

Uloga odgojitelja u kineziološkim aktivnostima djece predškolske dobi je izuzetno važna jer im pomaže u razvoju motoričkih, socijalnih, emocionalnih i kognitivnih vještina. Ključne uloge odgojitelja u kineziološkim aktivnostima djece predškolske dobi su (Prskalo, Horvat i Hraski, 2014):

- Planiranje aktivnosti: odgojitelji su odgovorni za planiranje kinezioloških aktivnosti koje su primjerene dječjoj dobi i razvojnim potrebama. To uključuje odabir raznovrsnih aktivnosti koje potiču razvoj različitih motoričkih vještina, kao i prilagođavanje aktivnosti individualnim sposobnostima i interesima djece.
- Vođenje aktivnosti: odgojitelji su vodiči tijekom kinezioloških aktivnosti, pružajući jasne upute i demonstrirajući tehnike kako bi djeca mogla sigurno i učinkovito sudjelovati u aktivnostima. Oni, također, potiču sudjelovanje te podržavaju i ohrabruju djecu tijekom izvedbe kinezioloških aktivnosti.
- Sigurnost: Sigurnost djece je prioritet tijekom kinezioloških aktivnosti. Odgojitelji su odgovorni za osiguravanje sigurnog okruženja za igru i vježbanje, uključujući provjeru opreme i prostora, nadzor djece tijekom aktivnosti te prepoznavanje i sprječavanje potencijalnih opasnosti ili ozljeda.
- Podučavanje vještina: odgojitelji imaju ulogu u podučavanju osnovnih motoričkih vještina poput hodanja, trčanja, skakanja, bacanja i hvatanja. Oni pružaju prilike za vježbanje i usavršavanje tih vještina kroz igru i zabavne aktivnosti.
- Podrška razvoju socijalnih vještina: kineziološke aktivnosti pružaju priliku za razvoj socijalnih vještina poput suradnje, timskog rada, dijeljenja i komunikacije. Odgojitelji

potiču pozitivno međudjelovanje među djecom tijekom aktivnosti i pomažu im u rješavanju sukoba ili problema koji se mogu pojaviti.

- Promicanje zdravog životnog stila: odgojitelji imaju ulogu u promicanju zdravog životnog stila među djecom, uključujući važnost redovite tjelesne aktivnosti, zdrave prehrane, higijene i odmora. Oni pružaju informacije i potporu roditeljima kako bi podržali ove navike kod kuće.
- Praćenje napretka: odgojitelji prate napredak djece u razvoju motoričkih vještina i sudjelovanja u aktivnostima te pružaju povratne informacije i podršku kako bi ih motivirali za daljnji napredak i uspjeh.

6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

6.1. Cilj, problem i hipoteza istraživanja

6.1.1. Cilj istraživanja

Ovim istraživanjem želi se utvrditi postoji li razlika u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu s obzirom na dob i staž.

6.1.2. Problem istraživanja

Sukladno istraživačkom cilju, postavljen je sljedeći problem:

1. Utvrditi stav odgojitelja prema integriranom kurikulumu s obzirom na dob i radni staž ispitanika.

6.1.3. Hipoteze istraživanja

Sukladno navedenom problemu, formulirane su hipoteze:

H1: Stavovi odgojitelja o integraciji kinezioloških aktivnosti u integriranom kurikulumu statistički značajno će se razlikovati s obzirom na dob ispitanika. Odgojitelji dobne skupine 18-35 godina imat će pozitivniji stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostalim područjima integriranog kurikuluma od odgojitelja dobne skupine 36 i više godina.

H2: Stavovi odgojitelja o integraciji kinezioloških aktivnosti u integriranom kurikulumu statistički značajno će se razlikovati s obzirom na radni staž ispitanika. Odgojitelji s radnim stažem 0-5 godina imat će pozitivniji stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostalim područjima integriranog kurikuluma od odgojitelja s radnim stažem od 6 i više godina.

6.2. Mjerni instrument

Za ovo istraživanje napravljen je anketni upitnik na temelju knjige „Integrirano učenje uz pokret u ustanovama ranog odgoja“ autorice L. Vujičić i autora V. Petrića, kao i knjige „Kineziološke aktivnosti djece rane i predškolske dobi – postignuća kineziološke metodike“ autora V. Petrića. Anketni upitnik sadržavao je pitanja vezana uz odgojno-obrazovni rad odgojitelja u vrtiću na temu integriranog kurikulumu. Dakle, upitnik je sadržavao po pet pitanja iz svakog područja integriranog kurikulumu (kreativno-stvaralačkog, glazbenog, jezično-komunikacijskog te istraživačko-spoznajnog) povezana s kineziološkim područjem koja ga mjere. Ispitanici su na Likertovoj skali procjene od 5 stupnjeva trebali označiti u kojoj mjeri se slažu ili ne slažu s navedenom tvrdnjom pri čemu (1 – u potpunosti se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem).

Pitanja koja su procjenjivala stupanj slaganja odgojitelja s tvrdnjama koje se odnose na integraciju kineziološkog i kreativno-stvaralačkog područja su: 1. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti aktivnosti u kojima djeca "vuku" crte s bojicama ili kistom, režu škarama, slažu kockice i sl., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti izradu likovnih radova u ležećem položaju tijela., 3. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti igre sa sjenama i obrisima tijela, "kazalište sjena" te iscrtavanje obrisa tijela na velikim površinama papira., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba izrađivati otiske stopala na papiru po kojima djeca mogu izvoditi razne motoričke zadatke., 5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti crtanja na velikim površinama u kojima djeca koriste cijelo tijelo.

Nadalje, pitanja koja su procjenjivala stupanj slaganja odgojitelja s tvrdnjama koje se odnose na integraciju kineziološkog i glazbenog područja su: 1. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba učiti djecu plesne strukture., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti pjevanje pjesmica prilikom izvođenja plesnih sadržaja., 3. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti glazbu u pozadini prikladnog tempa tijekom poligonskog organizacijskog oblika tjelesnog vježbanja., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba uključivati pokret u poticanje ritma kod djece., 5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba tijekom pjevanja pjesmica s djecom, glazbu stvarati pokretima tijela (pljeskanjem, tapšanjem, udaranjem,...).

Također, pitanja koja su procjenjivala stupanj slaganja odgojitelja s tvrdnjama koje se odnose na integraciju kineziološkog i jezično-komunikacijskog područja su: 1. Smatram da odgojitelj tijekom čitanja i pričanja priče s djecom, treba poticati djecu na demonstraciju., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati lutkarske predstave, glumu u pokretu i sl., 3. Kada djeca određeni motorički zadatak izvode određeni broj puta, smatram da odgojitelj treba poticati djecu na brojanje dok izvode zadatak, ispitivati ih o nazivima sportske opreme te poticati da opisuju pravila određene kineziološke igre., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati kineziološke igre u kojima treba izgovoriti svoje ime, ime prijatelja ili neku određenu boju., 5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati timske igre.

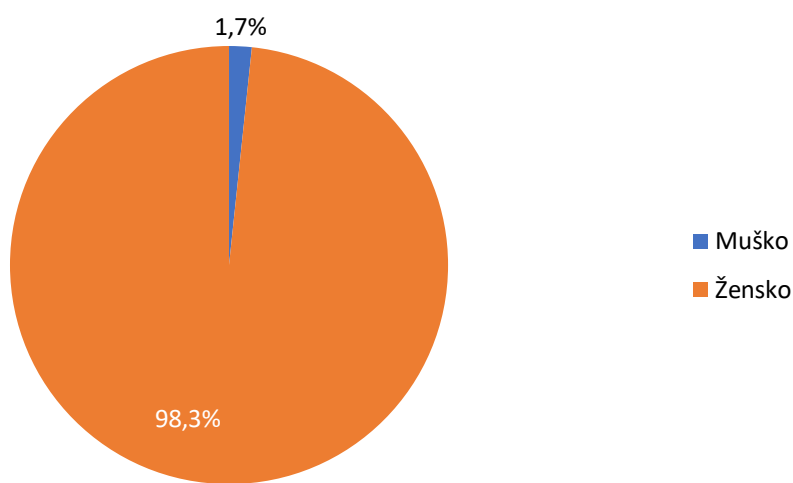
Zaključno, pitanja koja su procjenjivala stupanj slaganja odgojitelja s tvrdnjama koje se odnose na integraciju kineziološkog i istraživačko spoznajnog područja su: 1. Smatram da odgojitelj tijekom kinezioloških aktivnosti s djecom treba prakticirati hodanje po švedskoj klupi., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba nastojati tijekom kinezioloških aktivnosti ponuditi različite materijale sportske opreme., 3. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba nastojati nadograđivati tjelesne aktivnosti djece kako bi ona došla do novih rješenja te učila nova motorička gibanja i sadržaje., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati timske motoričke zadatke., 5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba provoditi igru "Ubacivanje loptice u обруč" koji postavlja na različite udaljenosti kako bi djeca spoznala koliko snažno moraju baciti lopticu (ovisi o daljini обруča).

6.3. Uzorak ispitanika

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 120 odgojitelja koji rade u dječjim vrtićima na području Republike Hrvatske (N=120). Dob ispitanika na rasponu je od 18 do 36 i više godina. Radni staž ispitanika kreće se od 0 do 6 i više godina.

Kao što je navedeno, u istraživanju je sudjelovalo 120 odgojitelja (N=120), od kojih 118 odgojitelja ženskog spola (N=118) (98,3%) i 2 odgojitelja muškog spola (N=2) (1,7%).

120 odgovora

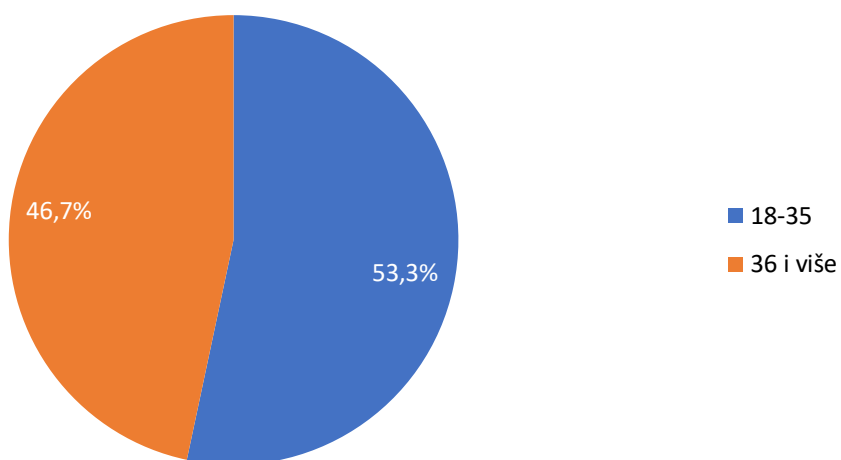

Slika 2. Struktura ispitanika prema spolu.

Dob odgojitelja podijeljen je u dvije kategorije, a to su: od 18 do 35 godina te od 36 i više godina. Kategorija koja obuhvaća dob od 18 do 35 godina predstavlja 53,3% (N=64) od ukupnog broja ispitanika. Ispitanici muškog spola u istraživanju (N=2) pripadaju ovoj dobnoj kategoriji. Druga kategorija ispitanika od 36 godina i više obuhvaća 46,7% (N=56) ispitanika.

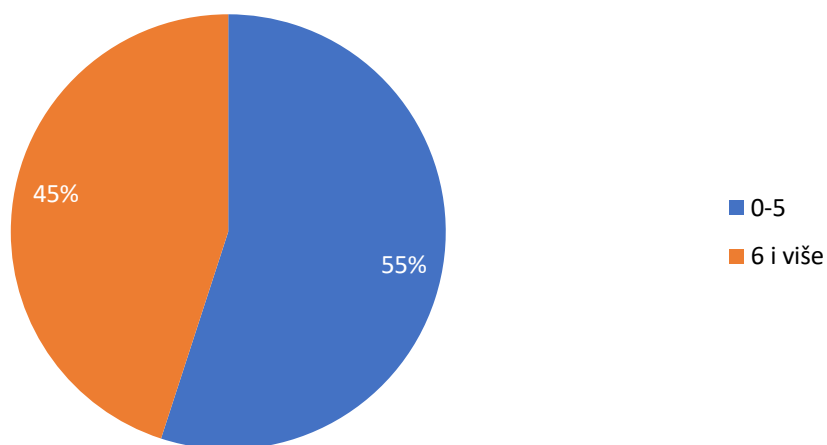
120 odgovora

Slika 3. Struktura ispitanika prema dobi.

Godine radnog staža ispitanika na radnom mjestu odgojitelja podijeljene su također u dvije kategorije, a to su: od 0 do 5 godina te od 6 i više godina. Kategoriji koja obuhvaća od 0 do 5 godina radnog staža na radnom mjestu odgojitelja pripada 55% (N=66) ispitanika, dok 45% (N=54) ispitanika pripada kategoriji od 6 i više godina radnog staža na mjestu odgojitelja.

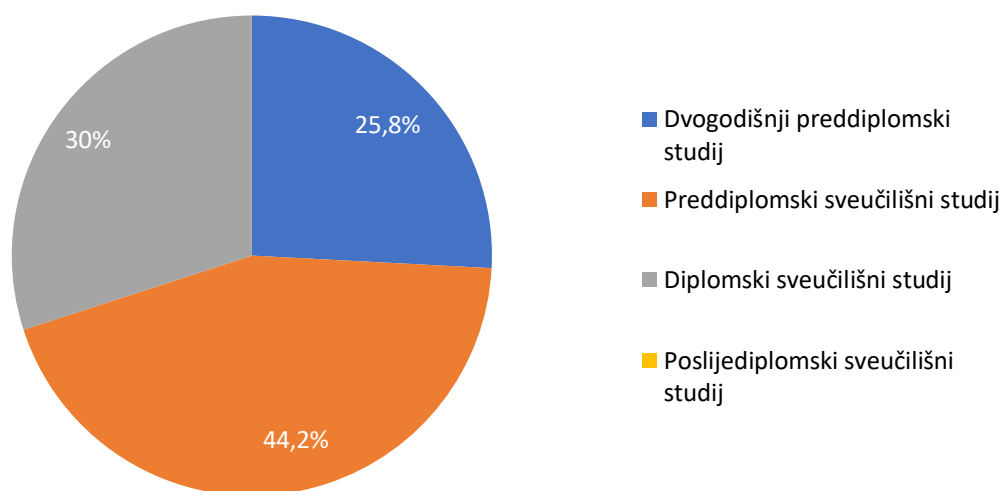
120 odgovora

Slika 4. Struktura ispitanika s obzirom na na broj godina radnog staža na mjestu odgojitelja.

Od ukupnog broja odgojitelja koji su sudjelovali u ovom istraživanju njih 31 (25,8%) ima završen studij predškolskog odgoja u tranjanju od 2 godine, 53 (44,2%) ima završen preddiplomski sveučilišni studij, dok 36 (30%) odgojitelja ima završen diplomski sveučilišni studij. Nitko od ispitanika se nije izjasnio da ima završen poslijediplomski sveučilišni studij.

120 odgovora

Slika 5. Struktura ispitanika s obzirom na završenu razinu obrazovanja.

6.4. Način provođenja istraživanja

Istraživanje je provedeno od 20. do 30. travnja pomoću online anketnog upitnika tj. *Google* obrasca koji je distribuiran odgojiteljima putem metode snježne kugle. U svrhu prikupljanja podataka osmišljen je upitnik, pod nazivom *Razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu s obzirom na dob i staž*. Prikupljanje podataka odvijalo se putem poveznice koja se prosljeđivala virtualno. Sudionici su, prije pristupanja upitniku, pročitali i dali informirani pristanak na sudjelovanje u istraživanju. Također, naveden je cilj istraživanja te je ispitanicima zajamčena anonimnost, kao i da nema točnih i netočnih odgovora. Nadalje, ispitanicima je navedeno i trajanje anketnog upitnika od 5 minuta te da se za sve dodatne informacije mogu obratiti na danu e-mail adresu.

U prvom dijelu ankete postavljena su pitanja o sociodemografskim podacima: spol, dob, radni staž u dječjem vrtiću te razina profesionalnog obrazovanja. Drugi dio ankete sačinjavao je upitnik o stavovima odgojitelja. Zadatak sudionika bilo je odgovoriti na 20 pitanja o vlastitim stavovima o integriranom kurikulumu pomoću Likertove skale od 1 do 5 pri čemu (1 – u potpunosti se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem). Nakon što su ispitanici ispunili anketu, slijedila je zahvala na sudjelovanju.

6.5. Nacrt istraživanja

Prva nezavisna varijabla je dob sudionika, koja se dijeli na dvije razine: od 18 do 35 godina ili od 36 i više godina.

Druga nezavisna varijabla je staž, koja se dijeli također na dvije razine: od 0 do 5 godina ili od 6 i više godina na radnom mjestu odgojitelja. Zavisna varijabla su stavovi odgojitelja o integriranom kurikulumu mjereni pomoću ljestvice na skali 1-5 (1 – u potpunosti se ne slažem, 5 – u potpunosti se slažem).

7. REZULTATI I RASPRAVA

Analiza podataka provedena je na $N = 120$ sudionika u statističkom softverskom paketu IBM SPSS Statistics verzije 23.0.

Rezultati će biti tablično prikazani. Najprije će se prikazati deskriptivni rezultati (aritmetička sredina i standardna devijacija) te će se zatim iznijeti rezultati o postojanju statistički značajnih razlika između varijabli.

Tablica 1. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje integriranog kurikuluma ($N=120$).

		M	SD	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
DOB	18-35	21,72	3,43	- 0,38	118	> 0,05
	36 +	21,95	3,10			
STAŽ	0-5	21,56	3,40	- 0,93	118	> 0,05
	6 +	22,13	3,10			

Legenda: aritmetička sredina (M), standardna devijacija (SD), t-test (t), broj stupnjeva slobode (df), razina značajnosti (p)

Čestice koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje integriranog kurikulumu spojene su u jednu varijablu kao podljestvica upitnika te su izračunate razlike između ispitanika s obzirom na njihovu dob i staž. Aritmetička sredina i standardna devijacija prikazane su na spomenutoj razini, a ne posebno za svaku česticu.

Pitanja koja su mjerila integraciju kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje integriranog kurikulumu su: 1. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti aktivnosti u kojima djeca "vuku" crte s bojicama ili kistom, režu škarama, slažu kockice i sl., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti izradu likovnih radova u ležećem položaju tijela., 3. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti igre sa sjenama i obrisima tijela, "kazalište sjena" te iscrtavanje obrisa tijela na velikim površinama papira., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba izrađivati otiske stopala na papiru po kojima djeca mogu izvoditi razne motoričke zadatke., 5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti crtanja na velikim površinama u kojima djeca koriste cijelo tijelo.

Promatrajući stavove ispitanika prema njihovoj dobi, iz prikazane tablice vidimo kako aritmetička sredina odgovora na spomenute tvrdnje koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje u integriranom kurikulumu za dob ispitanika 18-35 iznosi 21,72, dok za dobnu skupinu 36 i više godina iznosi 21,95. Prema tome zaključuje se kako odgojitelji imaju vrlo pozitivan stav prema integraciji kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje te da se njihov stav prema dobi bitno ne razlikuje, štoviše, izrazito je mala razlika u stavu. Standardna devijacija za dobnu skupinu 18-35 iznosi 3,43, dok do nešto manjeg raspršenja dolazi kod dobne skupine 36 i više godina te iznosi 3,10.

S obzirom na staž ispitanih odgojitelja rezultati ne odstupaju značajno te je razlika izrazito mala. Odgojitelji radnog staža 0-5 imaju vrlo pozitivan stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje u integriranom kurikulumu ($M= 21,56$), kao i odgojitelji radnog staža 6 i više godina ($M= 22,13$). Nešto veće raspršenje u odgovorima je kod skupine odgojitelja 0-5 radnog staža ($SD= 3,40$) nasprem odgojitelja sa 6 i više godina radnog staža ($SD= 3,10$).

Nadalje, u tablici 1. prikazani su rezultati t-testa za nezavisne uzorke. Niti u jednoj varijabli nisu potvrđene statistički značajne razlike. Stoga, zaključuje se da stav osoba s radnim stažem 0-5 godina o integraciji kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba s radnim stažem od 6

i više godina. Također, stav odgojitelja dobne skupine 18-35 o integraciji kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba dobne skupine 36 i više godina. Stav osoba o tome ne ovisi o dobi i radnom stažu.

Tablica 2. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje integriranog kurikuluma (N=120).

		M	SD	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
DOB	18-35	21,77	2,96	0,44	118	> 0,05
	36 +	21,52	3,18			
STAŽ	0-5	21,71	3,0	0,245	118	> 0,05
	6 +	21,57	3,14			

Legenda: aritmetička sredina (M), standardna devijacija (SD), t-test (t), broj stupnjeva slobode (df), razina značajnosti (p)

Čestice koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje integriranog kurikuluma spojene su u jednu varijablu kao podljestvica upitnika te su izračunate razlike između ispitanika s obzirom na njihovu dob i staž. Aritmetička sredina i standardna devijacija prikazane su na spomenutoj razini, a ne posebno za svaku česticu.

Pitanja koja su mjerila integraciju kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje integriranog kurikuluma su: 1. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba učiti djecu plesne strukture., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti pjevanje pjesmica prilikom izvođenja plesnih sadržaja., 3. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti glazbu u pozadini prikladnog tempa tijekom poligonskog organizacijskog oblika tjelesnog vježbanja., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba uključivati pokret u poticanje ritma kod djece., 5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba tijekom pjevanja pjesmica s djecom, glazbu stvarati pokretima tijela (pljeskanjem, tapšanjem, udaranjem,...).

Promatrajući stavove ispitanika prema njihovoj dobi, iz prikazane tablice vidimo kako aritmetička sredina odgovora na spomenute tvrdnje koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje u integriranom kurikulumu za dob ispitanika 18-35 iznosi 21,77, dok za dobnu skupinu 36 i više godina iznosi 21,52. Prema tome zaključuje se kako odgojitelji imaju vrlo pozitivan stav prema integraciji kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje, kao i kod prethodno opisanog područja, te da se njihov stav prema dobi bitno ne razlikuje. Standardna devijacija za dobnu skupinu 18-35 nešto je manjeg raspršenja ($SD= 2,96$) od dobne skupine 36 i više godina ($SD= 3,18$).

S obzirom na staž ispitanih odgojitelja rezultati također ne odstupaju značajno te je razlika izrazito mala. Odgojitelji radnog staža 0-5 imaju vrlo pozitivan stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje u integriranom kurikulumu ($M= 21,71$), kao i odgojitelji radnog staža 6 i više godina ($M= 21,57$). Nešto manje raspršenje u odgovorima je kod skupine odgojitelja 0-5 radnog staža ($SD= 3,0$) nasprem odgojitelja sa 6 i više godina radnog staža ($SD= 3,14$).

Zatim, u tablici 2. prikazani su rezultati t-testa za nezavisne uzorke. Niti u jednoj varijabli nisu potvrđene statistički značajne razlike. Dakle, zaključuje se da stav osoba s radnim stažem 0-5 godina o integraciji kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba s radnim stažem od 6 i više godina. Nadalje, stav odgojitelja dobne skupine 18-35 o integraciji kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba dobne skupine 36 i više godina. Stav osoba o tome ne ovisi o dobi i radnom stažu.

Tablica 3. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje integriranog kurikulumu (N=120).

		M	SD	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
DOB	18-35	21,36	3,05	- 0,124	118	> 0,05
	36 +	21,43	3,05			
STAŽ	0-5	21,3	3,11	- 0,352	118	> 0, 05
	6 +	21,5	2,98			

Legenda: aritmetička sredina (M), standardna devijacija (SD), t-test (t), broj stupnjeva slobode (df), razina značajnosti (p)

Čestice koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje integriranog kurikulumu spojene su u jednu varijablu kao podljestvica upitnika te su izračunate razlike između ispitanika s obzirom na njihovu dob i staž. Aritmetička sredina i standardna devijacija prikazane su na spomenutoj razini, a ne posebno za svaku česticu.

Pitanja koja su mjerila integraciju kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje integriranog kurikulumu su: 1. Smatram da odgojitelj tijekom čitanja i pričanja priče s djecom, treba poticati djecu na demonstraciju., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati lutkarske predstave, glumu u pokretu i sl., 3. Kada djeca određeni motorički zadatak izvode određeni broj puta, smatram da odgojitelj treba poticati djecu na brojanje dok izvode zadatak, ispitivati ih o nazivima sportske opreme te poticati da opisuju pravila određene

kineziološke igre., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati kineziološke igre u kojima treba izgovoriti svoje ime, ime prijatelja ili neku određenu boju., 5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati timske igre.

Promatrajući stavove ispitanika prema njihovoj dobi i stažu, iz prikazane tablice vidimo kako aritmetička sredina odgovora na spomenute tvrdnje koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje u integriranom kurikulumu za sve skupine jest približno iste vrijednosti. Prema tome, zaključuje se kako odgojitelji imaju doista pozitivan stav prema integraciji kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje te se njihov stav prema dobi i radnom stažu bitno ne razlikuje.

Standardna devijacija za obe dobne skupine je istog raspršenja ($SD= 3,05$). Nešto veće raspršenje u odgovorima je kod skupine odgojitelja 0-5 radnog staža ($SD= 3,11$) nasprem odgojitelja sa 6 i više godina radnog staža ($SD= 2,98$).

Nadalje, u tablici 3. prikazani su rezultati t-testa za nezavisne uzorke. Niti u jednoj varijabli nisu potvrđene statistički značajne razlike. Stoga, zaključuje se da stav osoba s radnim stažem 0-5 godina o integraciji kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba s radnim stažem od 6 i više godina. Također, stav odgojitelja dobne skupine 18-35 o integraciji kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba dobne skupine 36 i više godina. Stav osoba o tome ne ovisi o dobi i radnom stažu.

Tablica 4. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje integriranog kurikuluma (N=120).

		M	SD	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
DOB	18-35	21,98	2,82	0,077	118	> 0,05
	36 +	22,95	2,54			
STAŽ	0-5	22,76	2,88	- 0,944	118	> 0, 05
	6 +	23,22	2,42			

Legenda: aritmetička sredina (M), standardna devijacija (SD), t-test (t), broj stupnjeva slobode (df), razina značajnosti (p)

Čestice koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje integriranog kurikuluma spojene su u jednu varijablu kao podljestvica upitnika te su izračunate razlike između ispitanika s obzirom na njihovu dob i staž. Aritmetička sredina i standardna devijacija prikazane su na spomenutoj razini, a ne posebno za svaku česticu.

Pitanja koja su mjerila integraciju kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje integriranog kurikuluma su: 1. Smatram da odgojitelj tijekom kinezioloških aktivnosti s djecom treba prakticirati hodanje po švedskoj klupi., 2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba nastojati tijekom kinezioloških aktivnosti ponuditi različite materijale sportske opreme., 3. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba nastojati nadograđivati tjelesne aktivnosti djece kako bi ona došla do novih rješenja te učila nova motorička gibanja i sadržaje., 4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati timske motoričke zadatke., 5. Smatram da odgojitelj u

radu s djecom treba provoditi igru "Ubacivanje loptice u obruč" koji postavlja na različite udaljenosti kako bi djeca spoznala koliko snažno moraju baciti lopticu (ovisi o daljini obruča).

Iz prikazane tablice vidimo kako aritmetička sredina odgovora na spomenute tvrdnje koje mjere integraciju kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje u integriranom kurikulumu za obe dobne skupine je vrlo visoke vrijednosti. Uočava se kako dobna skupina odgojiteljica od 36 i više godina pokazuje nešto više pozitivniji stav ($M= 21,98$) od odgojiteljica dobne skupine 18-35 ($M= 22,95$). Dakako, stavovi odgojitelja, s obzirom na njihovu dob, u ovom području pokazuju najpozitivnije stavove o integraciji kinezioloških aktivnosti nasprem ostalih područja integriranog kurikulumu.

Isto vrijedi i s obzirom na radni staž odgojitelja. Rezultati aritmetičkih sredina ne odstupaju značajno te je razlika u vrijednosti između skupina nešto manja nego kod dobnih skupina. Pozitivniji stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje u integriranom kurikulumu pokazuju odgojitelji radnog staža od 6 i više godina nasprem odgojitelja radnog staža 0-5 godina te je ovo ujedno i najveća vrijednost aritmetičke sredine u cijelom upitniku ($M= 23,22$).

Stoga, manja raspršenost u odgovorima prisutna je kod dobne skupine 36 i više godina ($SD= 2,54$) kao i kod odgojitelja radnog staža od 6 i više godina ($SD= 2,42$). Također, u ovom području, s obzirom na cijeli upitnik, uočava se najmanja raspršenost u odgovorima za sve varijable i njihove razine.

Nadalje, u tablici 4. prikazani su rezultati t-testa za nezavisne uzorke. Niti u jednoj varijabli nisu potvrđene statistički značajne razlike. Dakle, zaključuje se da stav osoba s radnim stažem 0-5 godina o integraciji kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba s radnim stažem od 6 i više godina. Također, stav odgojitelja dobne skupine 18-35 o integraciji kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje u integriranom kurikulumu se statistički značajno ne razlikuje od stava osoba dobne skupine 36 i više godina. Stav osoba o tome ne ovisi o dobi i radnom stažu.

Daljnjom analizom literature primjećuje se nedostatak istih ili sličnih istraživanja na ovu istraživačku temu. Stoga, sa sigurnošću se zato može istaknuti važnost bavljenja temom integriranog učenja uz pokret jer upravo je to sve veća svakodnevnica današnjeg odgojno-obrazovnog rada. Kao što je već prethodno u radu spomenuto, u implementaciji integriranog kurikulumu u dječjim vrtićima ključnu ulogu imaju odgojitelji te drugi djelatnici koji direktno ili indirektno utječu na njegovo provođenje.

Sukladno rezultatima određenih istraživanja, postavljene su hipoteze ovog istraživanja (H1: Stavovi odgojitelja o integraciji kinezioloških aktivnosti u integriranom kurikulumu statistički značajno će se razlikovati s obzirom na dob ispitanika. Odgojitelji dobne skupine 18-35 godina imat će pozitivniji stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostalim područjima integriranog kurikulumu od odgojitelja dobne skupine 36 i više godina, H2: Stavovi odgojitelja o integraciji kinezioloških aktivnosti u integriranom kurikulumu statistički značajno će se razlikovati s obzirom na radni staž ispitanika. Odgojitelji s radnim stažem 0-5 godina imat će pozitivniji stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostalim područjima integriranog kurikulumu od odgojitelja s radnim stažem od 6 i više godina.).

Naime, istraživanje pod nazivom „Comparative Analysis in Nordic Countries“ (2024) obuhvaća razlike u pristupu integraciji kretanja i tjelesnih aktivnosti u obrazovne programe odgojitelja u Danskoj, Finskoj, Islandu, Norveškoj i Švedskoj. Također, istraživali su se i stavovi mlađih i starijih odgojitelja prema uvođenju kretanja u integrirani kurikulum, gdje su mlađi odgojitelji, koji su nedavno završili obrazovanje, pokazali veću spremnost za implementaciju modernih metoda u odgojno-obrazovni rad. Češće koriste suvremene pristupe koji integriraju različite aspekte razvoja, uključujući motoričke, socijalne i kognitivne vještine kroz igru i aktivno učenje. Oni pokazuju veće povjerenje u integriranje više kurikularnih područja.

Istraživanje „Integrated Approach - Challenges In Pedagogical Design Of Learning“ (2019) ističe važnost integracije kurikulumu kroz više disciplina te ukazuje da mlađi odgojitelji preferiraju „umrežene“ pristupe koji omogućuju povezivanje različitih predmeta kroz zajedničke teme, uključujući i tjelesne aktivnosti. Stariji odgojitelji, iako iskusniji, često zahtijevaju dodatnu obuku kako bi se prilagodili novim metodama, što ukazuje na generacijski jaz u primjeni modernijih i integriranih obrazovnih pristupa.

Nadalje, autorica Fatović (2016) u svome radu „Profesija i profesionalni razvoj odgojitelja“ bavi se važnom temom profesionalnog razvoja odgojitelja u kontekstu predškolskog odgoja. Ključni zaključak ovog rada je da su odgojitelji koji redovito sudjeluju u stručnom usavršavanju skloniji prihvaćanju modernih pedagoških metoda, uključujući integrirani kurikulum. S druge strane, stariji odgojitelji s dužim radnim iskustvom ponekad teže prihvaćaju promjene i novije pristupe. Stoga, kontinuirano usavršavanje igra ključnu ulogu u smanjivanju tog jaza te pomaže odgojiteljima u prilagodbi na nove pedagoške zahtjeve.

Postavljene hipoteze ovog istraživanja nisu potvrđene. Rezultati testiranja stavova odgojitelja o integraciji kinezioloških aktivnosti u svaki od područja integriranog kurikulumu pokazali su gotovo podjednako iste stavove odgojitelja s obzirom na njihovu dob i radni staž. Drugim riječima, ovim istraživanjem se pokazalo kako mlađi odgojitelji dobne skupine 18-35 te radnim stažem 0-5 nisu imali statistički značajno pozitivniji stav o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostalim područjima integriranog kurikulumu od odgojitelja 36 godina i starijih te s većim radnim stažem od 6 i više godina kako se pretpostavilo prema spomenutim studijama. Mogući nedostaci ovog istraživanja, koji su doveli do navedenih rezultata, su premalen uzorak ispitanika koji je sudjelovao u istraživanju te nedovoljna detaljnost upitnika.

8. ZAKLJUČAK

Ovim istraživanjem htjelo se utvrditi postoje li razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulumu s obzirom na njihovu dob i radni staž. Integrirano učenje uz pokret sve je veća svakodnevica današnjeg odgojno-obrazovnog rada. Ovakvim načinom rada utječe se na cjeloviti dječji razvoj pa se tako dijete razvija motorički, kognitivno i socijalno. Također, takvim načinom i pristupom poboljšava se djetetovo zdravlje. No, ništa ne bi bilo toliko uspješno ako iza kvalitetnog rada s djecom ne bi stajao kvalitetan odgojitelj.

Stoga, ako odgojitelj živi za svoju profesiju, nadograđuje svoje znanje i vještine, razvija svoje profesionalne kompetencije, njegov odgojno-obrazovni rad u ustanovi za rani odgoj bit će uspješniji. Veće uključivanje i integriranje pokreta u odgojno-obrazovni rad pokazatelj je suvremenog, modernog i refleksivnog praktičara. Također, dijete svaku zadanu aktivnost u odgojno-obrazovnom radu shvaća i pretvara u igru, a igra je djetetov cijeli svijet. Upravo se tako integrirano učenje može provesti na ne samo edukativan, već i djeci potpuno zabavan i zanimljiv način.

Dobivenim rezultatima pokazalo se kako se ipak odgojitelji dobne skupine od 36 i više godina ne razlikuju po stavovima o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostale aktivnosti odgojno-obrazovnog rada od odgojitelja dobne skupine 18-35 godina. Nadalje, odgojitelji s radnim stažem od 6 i više godina ne razlikuju se po stavovima o integraciji kinezioloških aktivnosti u ostale aktivnosti odgojno-obrazovnog rada od odgojitelja s radnim stažem 0-5 godina. Sukladno takvim rezultatima, može se donijeti pretpostavka kako su stariji, iskusniji odgojitelji s većim godinama radnog staža prisvojili nove paradigme kurikuluma te da su i oni poput mlađih odgojitelja sve više skloniji integraciji u svojoj pedagoškoj praksi.

Svakako, u narednim godinama mora se težiti da integrirano učenje dostigne svoj puni potencijal te da svi odgojitelji prisvoje ovakav pristup radu jer upravo tako daju cijelog sebe u cjeloviti razvoj svakog djeteta.

LITERATURA

1. Applebee, A.N., Adler, M. Flihan, S. (2007). *Interdisciplinary curricula in middle and high school classrooms: Case studies of approaches to curriculum and instruction*. American Educational Research Journal, 44(4), 1002-1039.
2. Biddle, S. J. H. i Asare, M. (2011). *Physical activity and mental health in children and adolescents: a review of reviews*. Br J Sports Med., 45(11), 886–895.
3. Blanuša Trošelj, D., Žigulić, K. i Petrić, V. (2022). *Movement and integrated learning: preschool teachers' competence*. Ekonomska Istraživanja, 35(1), 3778-3787.
4. Blažević, I. (2015). *Suvremeni kurikulum i kompetencijski profil učitelja*. Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu, 6(7), 119-131.
5. Budisavljević, T. (2015). *Kako oblikovanjem okruženja razvijati suvremeni kurikulum*. Dijete, vrtić, obitelj, 26(79), 1-3.
6. Chaddock L. i sur. (2010). *A neuroimaging investigation of the association between aerobic fitness, hippocampal volume, and memory performance in preadolescent children*. Brain Res., 1358(2), 172–183.
7. Das, J. K, i sur. (2016). *Interventions for adolescent mental health: An overview of systematic reviews*. J. Adolesc. Health, 59(1), S49–S60.
8. Donnelly, J. E. i sur. (2016). *Physical activity, fitness, cognitive function, and academic achievement in children: A systematic review*. Med. Sci. Sports Exerc, 48(2), 1197–1222.
9. Erwin A. i sur. (2020). *Study on Implementation of Integrated Curriculum in Indonesia*. International Journal of Recent Educational Education, 1(1), 39– 57.
10. Etnier J. L. i sur. (2014). *Effects of an acute bout of exercise on memory in 6th grade children*. Pediatr. Exerc. Sci., 26(2), 250–258.
11. Fatović, M. (2016). *Profesija i profesionalni razvoj odgojitelja*. Školski vijesnik: časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu, 15 (4), 623-638.
12. Gehrman, C. A. i sur. (2006). *The effects of a physical activity and nutrition intervention on body dissatisfaction, drive for thinness, and weight concerns in pre-adolescents*. Body Image, 2(3), 345–351.
13. Grbić, K. i sur. (2013). *Konstrukcija i preliminarna validacija upitnika spremnosti za školu*. Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu, 8(18), 66-83.

14. Guthold R. i sur. (2020). *Global trends in insufficient physical activity among adolescents: A pooled analysis of 298 population-based surveys with 16 million participants*. *Lancet Child Adolesc. Health*, 4(1), 23–35.
15. Haga, M., Haapala, E. i Sigmundsson, H. (2019). *Physical fitness in children*. U: S. Hupp and J Jewell (eds.). *The Encyclopedia of Child and Adolescent Development*. John Wiley & Sons. London.
16. Jensen, E. (1996). *Brain-based learning*. Turning Point Publishing. CA.
17. Kevin, C. C. (2015). *Research Supporting Integrated Curriculum: Evidence for Using This Method of Instruction in Public School Classrooms*. In ERIC. Associate Professor of Early Childhood Education Arkansas Tech University. US.
18. Klemenović, J. (2009). *Suvremeni predškolski programi*. Savez pedagoških društava Vojvodine. Novi Sad.
19. Konig, E. i Zedler, P. (2001). *Teorije znanosti o odgoju: uvod u osnove, metode i praktičnu primjenu*. Educa. Zagreb.
20. Lim S. S. i sur. (2010). *A comparative risk assessment of burden of disease and injury attributable to 67 risk factors and risk factor clusters in 21 regions, 1990–2010. A systematic analysis for the Global Burden of Disease Study*. *Lancet*, 338(2), 2224–2260.
21. Lohaus, A. i Glueer, M. (2014). *Entwicklungsfoerderung im Kindesalter. Grundlagen, Diagnostik und Interventionen*. Hogrefe. Goettingen.
22. Mac Naughton, G. (2012). *Shaping Early Childhood Learners, Curriculum and Contexts*. Open University Press. Berkshire.
23. Maatta, S. i sur. (2019). *Children's physical activity and the preschool physical environment: The moderating role of gender*. *Early Childhood Research Quarterly*, 47(1), 39–48.
24. Milić, N. (2014). *Utjecaj motoričkog iskustva na motoričku kreativnost (fluentnost) predškolske djece*. *Kineziologija*, 46(1), 82-87.
25. Miljak, A. (2001). *Odgojna praksa i okruženje u dječjim vrtićima*. *Napredak*, 142(1), 7-15.
26. Must, A. i Tybor, D. J. (2005). *Physical activity and sedentary behavior: A review of longitudinal studies of weight and adiposity in youth*. *Int. J. Obes*, 29(1), S84–S96.

27. Myer, G. D. i sur. (2015). *Sixty minutes of what? A developing brainperspective for activating children with an integrative exercise approac.* Br. J. Sports Med., 49(1), 1510–1516.
28. *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.* NN, 05/15.
29. Neljak, B. (2009). *Kineziološka metodika u predškolskom odgoju.* Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb.
30. Neumark-Sztainer, D. i sur. (2003). *Associations between body satisfaction and physical activity in adolescents: Implications for programs aimed at preventing a broad spectrum of weight disorders.* Eat. Disord, 12(1), 125–137.
31. Omerović, M. i sur. (2009). *Predškolska pedagogija.* OFFSET. Tuzla.
32. Payne, V. G. i Isaacs, L. D. (2017). *Human Motor Development: A Lifespan Approach.* Routledge: London.
33. Pejčić, A. (2005). *Kineziološke aktivnosti za djecu predškolske i rane dobi.* Visoka učiteljska škola. Rijeka.
34. Petrić, V. (2019). *Kineziološka metodika u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju.* Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet. Rijeka.
35. Petrić, V. (2022). *Kineziološke aktivnosti djece rane i predškolske dobi – postignuća kineziološke metodike.* Sveučilište u Rijeci. Učiteljski fakultet. Rijeka.
36. Petrović-Sočo, B. (2009). *Značajke suvremenog naspram tradicionalnog kurikuluma ranog odgoja.* Pedagojska istraživanja, 6(1-2), 123-136.
37. Prskalo, I., Horvat, V. i Hraski, M. (2014). *Play and Children's Kinesiological Activities: A Precondition for Making Daily Exercise a Habit.* Croatian Journal of Education, 16(1), 57-68.
38. Rajović, R. (2013). *IQ djeteta – briga roditelja.* Hrvatska mensa. Zagreb.
39. Sacchetti, R. i sur. (2012). *Physical fitness of primary school children in relation to overweight prevalence and physical activity habits.* J. Sports Sci., 30(3), 633–640.
40. Samuelsson, I. P., Sheridan, S. i Williams, P. (2006). *Five preschool curricula—Comparative perspective.* Int. J. Early Child., 38(1), 11–30.
41. Sardinha L. B. i sur. (2016). *Longitudinal relationship between cardiorespiratory fitness and academic achievement.* Med. Sci. Sports Exerc, 48(2), 839–844.

42. Seefeldt, C. i Barbour, N. (1994). *Early childhood education: An introduction*. Merrill. New York.
43. Sekulić, D. i Metikoša, D. (2007). *Uvod u osnovne kineziološke transformacije – Osnove transformacijskih postupaka u kineziologiji*. Sveučilište u Splitu. Fakultet prirodoslovnomatematičkih znanosti i kineziologije. Split.
44. Sigmundsson, H. i Haga, M. (2016). *Motor competence is associated with physical fitness in four-to six-year-old preschool children*. *European Early Childhood Education Research Journal*, 24(3), 477-488.
45. Slunjski, E. I sur. (2014). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Zagreb.
46. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić – zajednica koja uči*. Spektar Media. Zagreb.
47. Slunjski, E. (2012). *Tragovima dječjih stopa*. Profil. Zagreb.
48. Stubbs B. i sur. (2017). *Physical activity and anxiety: A perspective from the World Health Survey*, *J. Anxiety Disord.*, 208(2), 545–552.
49. Šuško, V. i Vrsalović Nardelli, I. (2021). *Kurikuli ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja unutar europskog prostora (hrvatski, slovenski i švedski kurikulum)*. *Napredak* 162 (3-4), 395-405.
50. Trost, S. G. i Blair S. N. i Khan K. M. (2014). *Physical inactivity remains the greatest public health problem of the 21st century: Evidence, improved methods and solutions using the '7 investments that work' as a framework*. *Br. J. Sports Med.*, 48(1), 169–170.
51. Vidaković Samaržija D. i Vuković, M. (2023). *Pristup integriranog učenja uz pokrete u predškolskim ustanovama – prikaz i analiza primjera iz prakse*. *Magistra Ladertina*, 18(2), 111-128.
52. Vujičić, L. i Petrić, V. (2021). *Integrirano učenje uz pokret u ustanovama ranog odgoja*. Sveučilište u Rijeci. Učiteljski fakultet. Rijeka.
53. Vujičić, V. i Petrić, M. (2011). *Integrirani kurikulum u teoriji i praksi*. Školska knjiga. Zagreb.

MREŽNI IZVORI

1. Christiansen LB, Ekberg J-E, Soini A, Larsen R, Kristjánsdóttir G, Froberg K, Sollerhed A-C, Sääkslahti A, Fjørtoft I, Vilhjálmsón R and Olesen LG. (2024). *A comparative analysis of movement and physical activity in early childhood teacher education policy in five Nordic countries*. *Front. Sports Act. Living* 6:1352520. Preuzeto s: <https://www.frontiersin.org/journals/sports-and-active-living/articles/10.3389/fspor.2024.1352520/full> (pristupljeno: 28. 7. 2024.)
2. Peicu, V. (2019). *Integrated Approach - Challenges In Pedagogical Design Of Learning*. In E. Soare, & C. Langa (Eds.), *Education Facing Contemporary World Issues*, vol 67. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences* (pp. 1029-1037). Future Academy. Preuzeto s: <https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.08.03.125> (pristupljeno: 25. 7. 2024.)
3. WHO. (2018). *Global Action Plan on Physical Activity 20182030*. Preuzeto s: <https://repository.gheli.harvard.edu/repository/12490/> (pristupljeno: 15. 7. 2024.)

PRILOZI

Slika 2. Obilježja integriranog učenja u predškolskim ustanovama.

Slika 2. Struktura ispitanika prema spolu.

Slika 3. Struktura ispitanika prema dobi.

Slika 4. Struktura ispitanika s obzirom na broj godina radnog staža na mjestu odgojitelja.

Slika 5. Struktura ispitanika s obzirom na završenu razinu obrazovanja.

Tablica 1. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u kreativno-stvaralačko područje integriranog kurikuluma (N=120).

Tablica 2. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u glazbeno područje integriranog kurikuluma (N=120).

Tablica 3. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u jezično-komunikacijsko područje integriranog kurikuluma (N=120).

Tablica 4. Deskriptivni pokazatelji rezultata integracije kinezioloških aktivnosti u istraživačko-spoznajno područje integriranog kurikuluma (N=120).

UPITNIK

Poštovani,

molimo vas da ispunite anketni upitnik kojem je cilj *ispitati razlike u stavovima odgojitelja o integriranom kurikulu s obzirom na dob i staž*. Istraživanje se provodi u svrhu pisanja diplomskog rada na Diplomskom studiju Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Zadru.

Ovaj upitnik je u **potpunosti anoniman te nema točnih i netočnih odgovora**. Također, prikupljeni podaci bit će korišteni isključivo u svrhu istraživanja te će se obrađivati na grupnoj razini. Predviđeno ispunjavanje upitnika je **5 minuta**, a za dodatne informacije se možete obratiti na e-mail adresu mihaelasafin123@gmail.com.

Unaprijed se zahvaljujemo na suradnji!

Uvodni dio upitnika:

Označite tvrdnju ispred odgovarajućeg odgovora.

Spol:

1. Muško
2. Žensko

Dob:

1. 18-35
2. 36 i više godina

Broj godina radnog staža na radnom mjestu odgojitelja:

1. 0-5
2. 6 i više godina

Završena razina obrazovanja:

1. Dvogodišnji preddiplomski studij
2. Preddiplomski sveučilišni studij
3. Diplomski sveučilišni studij
4. Poslijediplomski sveučilišni studij

Sljedeća pitanja govore o nekim tvrdnjama vezanim uz integrirani kurikulum. Molimo vas da na svaku tvrdnju odgovorite koliko se slažete s istom pri čemu ćete se služiti sljedećim odgovorima:

1 - u potpunosti se ne slažem

2 - ne slažem se

3 - niti se slažem niti se ne slažem

4 - slažem se

5 - u potpunosti se slažem

1. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti aktivnosti u kojima djeca "vuku" crte s bojicama ili kistom, režu škarama, slažu kockice i sl.

1   2   3   4   5

2. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti izradu likovnih radova u ležećem položaju tijela.

1   2   3   4   5

3. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti igre sa sjenama i obrisima tijela, "kazalište sjena" te iscrtavanje obrisa tijela na velikim površinama papira.

1   2   3   4   5

4. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba izrađivati otiske stopala na papiru po kojima djeca mogu izvoditi razne motoričke zadatke.

1   2   3   4   5

5. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti crtanja na velikim površinama u kojima djeca koriste cijelo tijelo.

1   2   3   4   5

6. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba učiti djecu plesne strukture.

1   2   3   4   5

7. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti pjevanje pjesmica prilikom izvođenja plesnih sadržaja.

1   2   3   4   5

8. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba koristiti glazbu u pozadini prikladnog tempa tijekom poligonskog organizacijskog oblika tjelesnog vježbanja.

1   2   3   4   5

9. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba uključivati pokret u poticanje ritma kod djece.

1   2   3   4   5

10. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba tijekom pjevanja pjesmica s djecom, glazbu stvarati pokretima tijela (pljeskanjem, tapšanjem, udaranjem,...).

1   2   3   4   5

11. Smatram da odgojitelj tijekom čitanja i pričanja priče s djecom, treba poticati djecu na demonstraciju.

1   2   3   4   5

12. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati lutkarske predstave, glumu u pokretu i sl.

1   2   3   4   5

13. Kada djeca određeni motorički zadatak izvode određeni broj puta, smatram da odgojitelj treba poticati djecu na brojanje dok izvode zadatak, ispitivati ih o nazivima sportske opreme te poticati da opisuju pravila određene kineziološke igre.

1   2   3   4   5

14. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati kineziološke igre u kojima treba izgovoriti svoje ime, ime prijatelja ili neku određenu boju.

1   2   3   4   5

15. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati timske igre.

1   2   3   4   5

16. Smatram da odgojitelj tijekom kinezioloških aktivnosti s djecom treba prakticirati hodanje po švedskoj klupi.

1   2   3   4   5

17. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba nastojati tijekom kinezioloških aktivnosti ponuditi različite materijale sportske opreme.

1   2   3   4   5

18. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba nastojati nadograđivati tjelesne aktivnosti djece kako bi ona došla do novih rješenja te učila nova motorička gibanja i sadržaje.

1   2   3   4   5

19. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba poticati timske motoričke zadatke.

1   2   3   4   5

20. Smatram da odgojitelj u radu s djecom treba provoditi igru "Ubacivanje loptice u obruč" koji postavlja na različite udaljenosti kako bi djeca spoznala koliko snažno moraju baciti lopticu (ovisi o daljini obruča).

1   2   3   4   5

ŽIVOTOPIS

Ime i prezime: Mihaela Šaflin

Datum i mjesto rođenja: 4. 7. 1999., Karlovac

Adresa prebivališta: Banija 41, Karlovac

E-mail: mihaelasafin123@gmail.com

Obrazovanje

2006. – 2014. Osnovna škola Banija, Karlovac

2014. – 2018. Gimnazija Karlovac

2018. – 2021. Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, preddiplomski studij
Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

i obrazovanje

2021. – 2023. Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, diplomski studij
Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja